

Innst. 311 S

(2013–2014)

Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen

Prop. 118 S (2013–2014)

Innstilling fra finanskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2014 (endring av den differensierte arbeidsgiveravgiften og kompenserende tiltak)

Til Stortinget

1. Innledning

Sammendrag

Finansdepartementet legger i denne proposisjonen fram forslag til vedtak om endringer i ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift og forslag til kompensasjon for de sektorene som ifølge EFTA Surveillance Authoritys (ESAs) retningslinjer for regionalstøtte, ikke lenger kan få differensiert arbeidsgiveravgift. Det vises til omtalen i Meld. St. 2 (2013–2014) Revidert nasjonalbudsjett 2014 for en nærmere gjennomgang av prosessen med å notisere ordningen.

Regjeringen har lagt vekt på å videreføre en generell og sektorovergripende differensiert arbeidsgiveravgift. Den differensierte arbeidsgiveravgiften er et av de viktigste distriktpolitiske virkemidlene i Norge. Ordningen virker målrettet ved å favorisere bruk av arbeidskraft framfor andre innsatsfaktorer som f.eks. maskiner og transporttjenester, og ved å favorisere bruk av arbeidskraft i distriktene framfor i sentrale strøk. På denne måten stimuleres arbeidsmarkedet i distriktene, noe som gir grunnlag for økt bosetting. Ordningen er forutsigbar fordi den er tilgjengelig for de fleste arbeidsgivere i distriktene. Sammenlignet med f.eks. søknadsbaserte støtteordninger er den differensierte arbeidsgiveravgiften mindre administrativt krevende både for arbeidsgivere og myndigheter.

Differensiert arbeidsgiveravgift innebærer at arbeidsgivere i distriktene betaler lavere avgift enn den generelle satsen på 14,1 pst. Kommunene er inndelt i soner, og satsen er gradert fra 0 til 14,1 pst. i de ulike sonene. Ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift består av en generell del som anses som regional statsstøtte, og en fribeløpsordning innenfor rammene av det som defineres som bagatellmessig støtte i EU-regelverket. Den generelle delen av ordningen må være godkjent av ESA før den tilstås mottakerne.

Dersom støtten under den generelle delen av ordningen tilstås før ESA har godkjent ordningen, vil dette innebære et brudd på Norges forpliktelser etter EØS-avtalen. ESAs godkjenning forutsetter at støtten ytes i tråd med ESAs retningslinjer for regionalstøtte. Europakommisjonen vedtok nye retningslinjer for regional statsstøtte 19. juni 2013, og ESA vedtok sine retningslinjer 23. oktober 2013. I forbindelse med revisjonen av disse retningslinjene har Norge forpliktet seg til å utvikle gjeldende ordning for differensiert arbeidsgiveravgift innen utløpet av juni 2014. Norske myndigheter har notisert ordningen på nytt for perioden 1. juli 2014 til 31. desember 2020. Endringer i retningslinjene innebærer imidlertid endringer i regelverket for den differensierte arbeidsgiveravgiften.

Norske myndigheter notiserte den differensierte arbeidsgiveravgiften til ESA 13. mars 2014. Notifikasjonen var basert på de signalene ESA hadde gitt i dialogen med norske myndigheter om innholdet i de nye retningslinjene. Ifølge de nye retningslinjene kan enkelte sektorer ikke lenger bruke differensiert arbeidsgiveravgift. I brev av 2. mai 2014 stilte ESA spørsmål om sektordefinisjonene som var lagt til grunn i notifikasjonen og om evaluering av ordningen. Svarbrev til ESA ble sendt 20. mai 2014.

Norske myndigheter har hatt møter med Europakommisjonen og med ESA i slutten av mai. Basert på

bl.a. brev av 2. juni 2014 fra Kommisjonen til norske myndigheter ble den differensierte arbeidsgiveravgiften notifisert på nytt den 3. juni 2014. I denne notifikasjonen tas det utgangspunkt i at Kommisjonen har akseptert snevrere definisjoner av energi- og transportsektorene enn det som ble brukt i notifikasjonen 13. mars 2014. ESA har ennå ikke godkjent den notifiserte ordningen, men norske myndigheter har en god dialog med ESA om dette, og håper på en snarlig avklaring. Regjeringen vil orientere Stortinget straks ESAs vedtak foreligger.

Regjeringen foreslår at alle kommuner som i dag har differensiert arbeidsgiveravgift, fortsatt skal omfattes av ordningen. Videre foreslår regjeringen at ordningen utvides med 31 nye kommuner fra 1. juli 2014. Disse kommunene, med til sammen om lag 156 000 innbyggere, har hatt en svak utvikling i folketall, sysselsetting eller økonomisk vekst. Følgende kommuner foreslås innlemmet i ordningen fra 1. juli:

- Hedmark: Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Eidskog, Grue, Åsnes, Våler og Åmot
- Oppland: Søndre Land og Nordre Land
- Buskerud: Rollag
- Telemark: Drangedal, Nome og Hjartdal
- Aust-Agder: Risør, Gjerstad og Åmli
- Rogaland: Sauda
- Hordaland: Tysnes, Kvinnherad og Jondal
- Møre og Romsdal: Vanylven (sone III), Sande, Stordal, Vestnes og Nesset
- Sør-Trøndelag: Ørland, Agdenes, Bjugn (sone III) og Meldal (sone III)
- Nord-Trøndelag: Inderøy

Den geografiske utvidelsen av ordningen innebærer en årlig avgiftslettelse for arbeidsgiverne anslått til 500 mill. kroner. Virkningen på budsjettet for 2014 anslås til 250 mill. kroner påløpt og om lag 165 mill. kroner bokført. For at reduksjonen i arbeidsgiveravgift over tid skal virke nøytralt for kommunene, vil regjeringen i statsbudsjettet for 2015 komme tilbake med forslag om justering av kommunenes inntektsrammer. Regjeringen legger ikke opp til justering av inntektsrammene for 2014.

Ordningen, slik den ble notifisert 3. juni, innebærer at hele eller deler av følgende sektorer ikke lenger kan benytte differensiert arbeidsgiveravgift: energi-sektoren, transportsektoren, flyplasser, stålsektoren, syntetfibersektoren, finans- og forsikringssektoren, samt hovedkontorfunksjoner og visse rådgivningstjenester i konsern. Med forbehold om at ESA godkjenner den reviderte notifikasjonen, har regjeringen fått gjennomslag for snevrere definisjoner av energi- og transportsektorene enn ESA tidligere har signalisert. Følgelig kan flere arbeidsgivere benytte differensiert arbeidsgiveravgift enn det som lå til grunn i

notifikasjonen i mars. Den snevrere definisjonen av transportsektoren innebærer at bl.a. drosjebiltransport, flyttransport, rørtransport, lagervirksomhet og andre tilknyttede tjenester til transport, samt post- og distribusjonstjenester likevel kan inngå i den generelle delen av ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift. Tilsvarende innebærer den snevrere definisjonen av energisektoren at bl.a. bergverksdrift og utvinning, herunder olje- og gassutvinning, kan beregne arbeidsgiveravgift etter differensierte satser.

Foretak med virksomhet innenfor landbruk, skogbruk og fiske, som anses å falle utenfor EØS-avtalen, kan fortsette med differensierte satser på samme måte som i dag utenfor den notifiserte ordningen.

Sektorunntakene innebærer at statens inntekter fra arbeidsgiveravgiften anslås å øke med om lag 1,2 mrd. kroner årlig. Virkningen på budsjettet for 2014 anslås til 600 mill. kroner påløpt og om lag 405 mill. kroner bokført.

Regjeringen foreslår følgende tiltak for å kompensere for sektorunntakene i arbeidsgiveravgiften:

- Fribeløpsordning: Regjeringen foreslår at det innføres en fribeløpsordning (bagatellmessig støtte) for alle unntatte sektorer. Fribeløpsordningen innebærer at arbeidsgivere likevel ikke trenger å betale økt avgift opp til et gitt fribeløp. Beregninger fra Skattedirektoratet tyder på at de fleste transportforetak vil kompenseres fullt ut gjennom fribeløpsordningen. Utvidelsen av fribeløpsordningen gir en årlig avgiftslettelse på 450 mill. kroner. I 2014 gir ordningen kompensasjon på om lag 225 mill. kroner påløpt og 150 mill. kroner bokført.
- Infrastrukturtiltak i Nord-Norge: Regjeringen foreslår kompensasjon i form av infrastruktureltiltak og økt statlig kjøp av persontransporttjenester på 1,6 mrd. kroner i perioden 2014–2018. I 2014 foreslår regjeringen økte bevilgninger på samlet 124 mill. kroner i slik støtte.
- Kjøp av transporttjenester: Fylkeskommunenes økte kostnader til kjøp av transporttjenester foreslås kompensert med 44 mill. kroner i 2014 gjennom en økning av skjønnskuttet som inngår i fylkeskommunenes frie inntekter.
- Kompensasjon gjennom nettolønnsordningen: Det foreslås å øke tilskuddet til sysselsetting av sjøfolk for å ta høyde for at rederier innenfor nettolønnsordningen kompenseres med anslagsvis 25 mill. kroner i 2014.

Forslagene innebærer at omfanget av kompenserende tiltak om lag tilsvarer avgiftsøkningen som følger av sektorunntakene. Kompensasjon gjennom fribeløpsordningen og kjøp av transporttjenester kommer alle arbeidsgivere i distriktene til gode. Kom-

pensasjon gjennom nettolønnsordningen vil i hovedsak berøre arbeidsgivere i Nordland, Troms og Finnmark. Infrastrukturiltakene er rettet mot de tre nordligste fylkene. Basert på anslagene slik de nå foreligger, vil Nord-Norge med regjeringens forslag bli kompensert fullt ut for virkningen av sektorunntakene.

Fribeløpsordningen innebærer en delvis reverse-ring av bortfallet av differensierte satser i arbeidsgiveravgiften. Arbeidsgivere med aktiviteter innenfor de unntatte sektorene kan med fribeløpsordningen likevel beregne arbeidsgiveravgift med reduserte satser. Den reduserte satsen kan benyttes inntil differansen mellom det foretaket faktisk betaler og det foretaket ville ha betalt med en sats på 14,1 pst., når opp i et gitt årlig fribeløp. Fribeløpsordningen kompenserer på denne måten de berørte bedriftene krone for krone inntil kompensasjonen når det gitte fribeløpet. Foretak med få ansatte eller med et lite omfang av sektorunntatte aktiviteter kan med fribeløpsordningen beregne arbeidsgiveravgift med lavere sats for alle lønnskostnader. En arbeidsgiver i sone V der satsen i arbeidsgiveravgiften er 0 pst., vil bli kompensert fullt ut gjennom fribeløpsordningen for lønnskostnader inntil knapt 3,2 mill. kroner. Forutsatt en gjennomsnittlig lønnskostnad på 400 000 kroner per ansatt betyr det at arbeidsgivere med 8 ansatte eller færre ikke vil betale arbeidsgiveravgift i sone V. Arbeidsgivere i sone II der satsen er 10,6 pst., kan ha lønnskostnader på knapt 12,9 mill. kroner og likevel bli kompensert fullt ut gjennom fribeløpsordningen. Foretak med høyere lønnskostnader for sektorunntatte aktiviteter kan beregne arbeidsgiveravgift med lav sats inntil kompensasjonen når fribeløpet, men må deretter beregne avgiften med full sats.

Fribeløpsordningen i arbeidsgiveravgiften er såkalt bagatellmessig støtte som ikke må notifiseres til ESA. Regelverket om bagatellmessig støtte tillater at et samlet støttebeløp til et foretak/konsern på inntil 200 000 euro over en treårsperiode kan gis fritt som støtte uten godkjenning (100 000 euro for gods-transport på vei). I avgiftsvedtaket for arbeidsgiveravgiften er fribeløpsgrensen 450 000 kroner årlig. For godstransport på vei er fribeløpet 225 000 kroner årlig.

De foreslåtte endringene i plikten til å svare arbeidsgiveravgift gjennomføres ved endringer i Stortingets vedtak 5. desember 2013 om avgifter mv. til folketrygden for 2014 §§ 1-5. Endringene i vedtaket gjennomfører den geografiske utvidelsen av ordningen og utvidelsen av sektorunntakene i den generelle delen av ordningen, og den motsvarende utvidelsen av ordningen med bagatellmessig støtte (fribeløpsordningen). Sektorunntakene i den generelle delen av ordningen skal gjennomføres slik at ingen arbeidsgivere kan beregne redusert avgift for sektorunntatte

aktiviteter. Dette gjelder uavhengig av omfanget av sektorunntatte aktiviteter hos den enkelte arbeidsgiver. Arbeidsgivere som både utfører aktiviteter som er omfattet av den generelle delen av ordningen og sektorunntatte aktiviteter, såkalt blandet virksomhet, kan likevel benytte redusert sats for lønn mv. for de omfattede aktivitetene. Det må da etableres et klart regnskapsmessig skille mellom lønnskostnadene som sikrer at det ikke benyttes redusert sats på noen del av lønn mv. som direkte og indirekte knytter seg til de sektorunntatte aktivitetene. Dette er i hovedsak en videreføring av gjeldende regler for arbeidsgivere med blandet virksomhet, men med utvidet anvendelsesområde.

Andre materielle endringer i forslaget er at utleier av arbeidskraft til sektorunntatte aktiviteter må beregne avgift med full sats for lønn mv. knyttet til slikt arbeid. Dette foreslås for å unngå uheldige tilpasninger og for å sikre oppfyllelse av Norges forpliktelser etter EØS-avtalen. Det er også tatt inn bestemmelser som presiserer at det årlige fribeløpet gjelder på konsernnivå.

Som følge av at sektorunntakene har blitt mer omfattende, er vedtaket noe omstrukturert. Videre er det foreslått å bruke begrepet «arbeidsgiver» i stedet for «foretak», ettersom reglene gjelder også for arbeidsgivere som ikke er foretak.

Videre foreslås endringer for å gjennomføre utvidede plikter etter retningslinjene for regionalstøtte for arbeidsgiver til å avgi erklæringer om mottatt bagatellmessig støtte, og om at arbeidsgiver ikke er i økonomiske vanskeligheter. Det vises for øvrig til departementets forslag til hjemmel til å offentliggjøre mottakere av statsstøtte i form av redusert arbeidsgiveravgift, jf. Prop. 94 LS (2013–2014) om endringer i skatte-, avgifts- og tollovgivinga kapittel 9.

De nye sektorunntakene vil berøre mange arbeidsgivere, noe som innebærer økte kostnader for de arbeidsgivere som ikke kompenseres fullt ut gjennom fribeløpsordningen. Sektorunntakene vil også øke etterlevelseskostnadene ved at alle arbeidsgivere må undersøke om de utfører sektorunntatte aktiviteter. Arbeidsgivere med blandet virksomhet må bl.a. ta stilling til om de skal etablere regnskapsmessig skille for å kunne benytte redusert sats på lønn mv. til omfattede aktiviteter, eller unnlate å etablere et slikt skille og beregne avgift med full sats for alle lønnskostnader. Videre må det gjennomføres systemendringer i arbeidsgivernes lønssystemer og i skatteetatens systemer, og etaten må bruke flere ressurser til informasjon, veiledning og kontroll.

Det nye regelverket vil bli mer komplisert og krevende å etterleve for arbeidsgiverne, spesielt de som har blandet virksomhet. Endringene er imidlertid nødvendig for å sikre at statsstøtte i form av redusert arbeidsgiveravgift gis så langt det er mulig, men uten

å komme i konflikt med Norges forpliktelser etter EØS-avtalen.

Samlet provenyvirkning av forslagene til endringer i ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift på kap. 5700, Post 72 Arbeidsgiveravgift, er en økning på 88 mill. kroner i 2014. Samlet utgjør forslagene på budsjettets utgiftsside 193 mill. kroner i 2014. Dette gjelder 44 mill. kroner på kap. 572, post 64 Skjønntilskudd, 25 mill. kroner på kap. 909, post 73 Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk, 70 mill. kroner på kap. 1320, post 23 Drift og vedlikehold av riksveger, trafikant- og kjøretøytilsyn m.m., 44 mill. kroner på kap. 1350, post 23 Drift og vedlikehold og 10 mill. kroner på kap. 1360, post 30 Nyanlegg og større vedlikehold.

Det vises til forslag til vedtak om endringer i statsbudsjettet 2014 og forslag til endringer i §§ 1-5 i Stortingets vedtak 5. desember 2013 om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2014.

Det vises til proposisjonen for nærmere redegjørelse.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lisbeth Berg-Hansen, Tore Hagebakken, Irene Johansen, Marianne Marthinsen, Torstein Tvedt Solberg og Jonas Gahr Støre, fra Høyre, Solveig Sundbø Abrahamsen, Svein Flåtten, Sigurd Hille, Heidi Nordby Lunde og Siri A. Meling, fra Fremskrittspartiet, Gjermund Hagesæter, Tom E. B. Holthe og Hans Andreas Limi, fra Kristelig Folkeparti, lederen Hans Olav Syversen, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, fra Venstre Terje Breivik, og fra Sosialistisk Venstreparti, Snorre Serigstad Valen, viser til brev med vedlegg fra finansministeren av 18. juni 2014 om ESAs vedtak om godkjenning av ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift for perioden 1. juli 2014–31. desember 2020. Brevet med vedlegg er vedlagt. Komiteen tar for øvrig omtalen til orientering, og viser til de respektive merknader i denne innstillingen. Komiteen viser videre til at det ble avholdt åpen høring med inviterte høringsinstanser 16. juni 2014. Høringsinstansene var NHO, KS, Virke, FinansNorge, Energi Norge, Norsk Transportarbeiderforbund og Torghatten, samt enkelte berørte fylkeskommuner.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at ESAs retningslinjer for regionalstøtte inneholder bestemmelser som innskrenker hvilken type virksomhet som kan motta støtte etter regionalstøtteretningslin-

jene. ESA vedtok sine retningslinjer 23. oktober 2013.

Flertallet viser videre til at norske myndigheter har notifisert ordningen på nytt for perioden 1. juli 2014 til 31. desember 2020 med endrede retningslinjer.

Flertallet viser til at alle kommuner som i dag har differensiert arbeidsgiveravgift, skal fortsette å ha dette. I tillegg utvides ordningen med 31 nye kommuner. Den nye ordningen innebærer imidlertid at hele eller deler av følgende sektorer ikke lenger kan benytte differensiert arbeidsgiveravgift: energisektoren, transportsektoren, flyplasser, stålsektoren, syntetfisersektoren, finans- og forsikringssektoren samt hovedkontorfunksjoner og visse rådgivningstjenester i konsern.

Flertallet viser til at den differensierte arbeidsgiveravgiften er det mest omfattende og et av de viktigste distriktpolitiske virkemidlene i Norge. Ordningen er treffsikker og ubyråkratisk, og svært viktig for næringsutvikling og bosetting i distriktene. De varslede endringene omfatter en rekke bedrifter og tusenvis av arbeidsplasser, spesielt i de nordligste fylkene, men også andre deler av landet er sterkt berørt. Flertallet mener derfor at det var uheldig at Norge måtte legge nye retningslinjer til grunn for videreføringen av differensiert arbeidsgiveravgift.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, merker seg at regjeringen legger opp til at omfanget av kompensierende tiltak om lag tilsvarer avgiftsøkningen som følger av sektorunntakene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at Stortinget her får seg forelagt en stor, og til dels komplisert sak, med usikkerhetsmomenter vedrørende effekter og konsekvenser. Flertallet vil understreke viktigheten av at kompensierende tiltak må innrettes for å møte bedriftenes behov så langt det lar seg gjøre. Stortinget har begrensede muligheter til å kvalitets-sikre beslutningsgrunnlaget og be om mer detaljerte analyser av effektene av de forskjellige tiltakene, gitt den korte tiden man har til rådighet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, merker seg at regjeringen, som i pressemeldingen av 13. mars 2014 meldte at kompensierende tiltak ville komme i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2014, sendte ut ny pressemelding 30. april 2014 med varslings om at regjeringen nå hadde bedt om møte med EU-kommisjonen, og at en ville legge frem en egen proposisjon om endringer etter revidert nasjo-

nalbudsjett. 6. juni 2014 kom det ny pressemelding fra regjeringen, der statsråd Siv Jensen uttaler:

«Den tette oppfølgingen av dette (dialogen med EU og ESA) har gitt resultater, og avklaringer fra Europakommisjonen åpner for at flere virksomheter enn tidligere antatt kan videreføre dagens ordning.»

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, vil gi honnør til regjeringen for å ha avdekket at endringen blir mindre omfattende enn først antatt, og mener videre at regjeringen må prioritere arbeidet for å utnytte det handlingsrommet som blant andre NHO viser til i EU-regelverket.

Flertallet viser til NHO-rapporten «Offentlig støtte – RAG 2014–2020 – EØS-rettslig handlingsrom – videreføring av differensiert arbeidsgiveravgift i transportsektoren» utarbeidet av Arntzen de Besche Advokatfirma AS.

Flertallet viser til at det etter advokatkontorets vurdering er

«klart at transportsektoren faller innenfor anvendelsesområdet for RAG forutsatt at det ikke finnes andre særlige retningslinjer som regulerer hele eller deler av transportsektoren, slik som det finnes for blant annet sjøtransport og lufttransport. Dette forholdet mellom generelle horisontale retningslinjer og sektorspesifikke retningslinjer for enkelte deler av transportnæringen var også et tema i RAG 2007–2013 som regulerte forholdet uten at differensiert arbeidsgiveravgift i transportsektoren var utelukket som sådan».

Rapporten konkluderer med at det

«ikke er grunnlag for å tolke RAG 2014–2020 slik at transportsektoren er unntatt i sin helhet, slik norske myndigheter legger til grunn i notifikasjonen gjennom henvisningen til NACE kode H. Som vår gjennomgang viser er det ikke holdepunkter i RAG 2014–2020 eller i kommisjonens 'impact assessment' for en slik konklusjon. (...) Samlet sett fremstår notifikasjonens avgrensning mot transportsektoren for å gå lenger enn hva RAG 2014–2020 krever. Følgelig er det vår vurdering at norske myndigheter ikke benytter det EØS-rettslige handlingsrommet som RAG 2014–2020 tillater».

Flertallet viser videre til brev fra NHO til Finansdepartementet av 28. mars 2014. Under punkt 5. Konklusjon står det

«NHO fastholder at definisjonen av transport- og energisektoren i notifikasjonen er videre enn det som er nødvendig etter RAG, med andre ord at det er et handlingsrom som kan og bør utfordres overfor ESA». Dette standpunktet gjentok NHO i den åpne høringen 16. juni 2014.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til skriftlig svar på spørsmål Dokument nr. 15:562 (2013–2014) som ble besvart 27. mars 2014 av finansministeren, og at det her fremgår at regjeringen har forsøkt å få aksept for NHOs syn i denne saken, men at dette har blitt avvist av ESA. Flertallet vil understreke at det i dette svaret fremgår mulighet for å notifisere endringer i DA-ordningen på et senere tidspunkt dersom det viser seg at sektorbegrensningene er for omfattende, og at regjeringen derfor har påpekt denne usikkerheten i notifikasjonen og varslet at utviklingen i EU vil følges for å kunne justere ordningen dersom rettsutviklingen i EU/EØS viser at den norske sektordefinisjonen er for omfattende.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen følge rettsutviklingen i EU/EØS nøye og så raskt som mulig vurdere om det er mulig å få gjennomslag for endringer i notifikasjonen i DA-ordningen som inkluderer transportsektoren eller større deler av transportsektoren.»

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til proposisjonens forslag om kompensierende tiltak og til den åpne høringen der flere av høringsinstansene mente at tiltakene ikke er målrettede nok mot bedriftene.

Med bakgrunn i den svært korte tiden Stortinget har til behandling av en så stor og viktig sak for svært mange bedrifter, vil komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, be regjeringen om å komme tilbake senest i revidert statsbudsjett 2015 med en vurdering av effektene av tiltakene og eventuelt foreslå endringer. I den forbindelse ber flertallet om at regjeringen beregner de reelle virkningene av fribeløpsordningen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake senest i revidert nasjonalbudsjett 2015 med en vurdering av effektene av de kompensierende tiltakene som er foreslått i Prop. 118 S (2013–2014) og eventuelt foreslå endringer.»

Flertallet finner det naturlig at alt offentlig kjøp av persontransporttjenester behandles likt og at dette prinsippet legges til grunn for regjeringens vur-

dering i forbindelse med ny saldering av statsbudsjettet 2014.

Flertallet viser til at fylkeskommunenes kjøp av transporttjenester er foreslått kompensert, mens fylkeskommunenes økte kostnader knyttet til fylkesveier ikke er omfattet av regjeringens forslag. Flertallet mener dette bør vurderes og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet 2015 å vurdere kompensasjon for fylkeskommunenes økte kostnader som følge av endringene i DA-ordningen, knyttet til investeringer, drift og vedlikehold av fylkesveier.»

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at regjeringen foreslår at fylkeskommunenes økte kostnader til kjøp av transporttjenester foreslås kompensert med 44 mill. kroner i 2014, gjennom en økning av skjønstilskuddet som inngår i fylkeskommunens frie inntekter.

Flertallet merker seg at høringen viste at anslagene spriker over hva de økte kostnadene vil bli, og viser til at regjeringen selv foreslår å komme tilbake til saken i forbindelse med statsbudsjettet 2015.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, er fornøyd med dette og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen kvalitetssikre hva fylkeskommunenes økte kostnader til kjøp av transporttjenester blir i 2014 som følge av endringene i DA-ordningen, og eventuelt komme tilbake til Stortinget i forbindelse med ny saldering av statsbudsjettet 2014. Stortinget ber regjeringen også vurdere hvordan man kan sikre at kompensasjonen kommer bedriftene til gode.»

Flertallet viser til at de foreslåtte infrastrukturtiltakene har begrenset effekt for berørte næringer og foreslår følgende:

«Stortinget ber regjeringen vurdere om ekstraordinære tiltak for å styrke forsyningssikkerheten av kraft kan være et godt kompensierende tiltak for næringer som er berørt av endringene i DA-ordningen. Videre ber Stortinget regjeringen å vurdere om kompetansehevende tiltak også kan være et formålstjenlig kompensierende tiltak som da må gjelde alle sektorer som blir unntatt fra ordningen med redusert arbeidsgiveravgift.»

Komiteen viser til at mange bedrifter med blandet virksomhet kun har 14 dager på seg til å få på

plass et regnskapsmessig skille. Komiteen ber derfor regjeringen påse at skattemyndighetene bistår disse bedriftene med veiledning.

Regjeringen bes også om å vurdere muligheter for å lage et forenklet system for berørte bedrifter og næringer.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at Namdalskommunene i Nord-Trøndelag på mange måter har de samme distriktspolitiske utfordringer og virkemidler som Nord-Norge. Det er derfor naturlig at regjeringen løpende vurderer hvorvidt kompensasjonsordningen gjennom infrastrukturtiltak også skal omfatte tilstøtende geografiske områder.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at petroleumsskatteloven inneholder en særregel for avskrivninger i LNG-anlegg, begrenset til Nord-Troms og Finnmark. Ordningen ble godkjent av ESA i 2002 og 2006 som en regional støtteordning, men godkjenningen faller bort fra 30. juni 2014.

Flertallet viser til at regjeringen ønsker å videreføre de geografisk avgrensede særreglene i petroleumsskatteloven, noe som gjør at denne må notiseres og bli godkjent av ESA for en ny periode. Mens ESAs nye retningslinjer for regionalstøtte ikke lenger omfatter energisektoren, skal støtte til denne sektoren i stedet håndteres etter reglene for miljø- og energistøtte. Retningslinjene for denne støtten fastslår likevel at oppstrøms petroleumsvirksomhet ikke er omfattet av reglene. Flertallet merker seg regjeringens arbeid med å kartlegge handlingsrommet for støtte til energisektoren med sikte på å få støtteordningen i petroleumsskatteloven godkjent etter reglene i EØS-avtalen om statsstøtte. Flertallet ber regjeringen så snart som mulig orientere Stortinget om framdrift og resultater.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil fremheve at differensiert arbeidsgiveravgift har vært et av de viktigste virkemidlene for å sikre sysselsetting og bosetning i norske distrikter helt siden ordningen ble innført i 1975. Disse medlemmer vil vise til at differensieringen økte frem til begynnelsen av 1990-tallet, og utviklet seg til å bli det mest sentrale regionalpolitiske virkemidlet fra sentrale myndigheter.

Disse medlemmer vil videre vise til at ordningen i NOU 2004:2 Effekter og effektivitet, omtales som treffsikker i forhold til målet om økt sysselsetting i distriktene, kostnadseffektiv gjennom enkel administrasjon og at ordningen har vist en stabilitet

og troverdighet som påvirker langsiktige beslutninger.

Etter disse medlemmers mening er Norges medlemskap i EØS dessverre i ferd med å svekke disse positive effektene, gjennom en stadig usikkerhet for mange kommuner, arbeidstakere og bedrifter om fremtiden til ordningen, hvem som vil kunne omfattes av ordningen i fortsettelsen og gjennom stadig nye byråkratiske og kostnadskrevede begrensninger i Norges handlefrihet til å føre en effektiv og målrettet distrikts- og regionalpolitikk.

Regjeringene Bondevik I og Stoltenberg II klarte gjennom iherdig innsats for norske interesser å videreføre og gjeninnføre hovedelementene i ordningen. Samtidig har stadige runder med revisjon av regionalstøtteregulering og relevant sektorregulering i EU, samt ESAs fortolkning av regelverket, bidratt til usikkerhet og uforutsigbarhet for norske bedrifter, kommuner og arbeidstakere. Etter disse medlemmers mening synliggjør dette behovet for alternativer til dagens EØS-avtale.

Disse medlemmer vil vise til at en av forutsetningene for EØS var at avtalen ikke skulle berøre skatter og avgifter. I St.prp. nr. 100 (1991–1992) ble det slått fast at «EØS-avtalen omfatter (...) ikke skatte- og avgiftsspørsmål i sin alminnelighet», og i innstillingen fra utenrikskomiteen til saken ble det vektlagt at ordningen kunne videreføres som et viktig distriktpolitisk virkemiddel.

Disse medlemmer vil vise til at ordningen med årene har blitt endret vesentlig etter press fra ESA. Avgiften var opprinnelig differensiert mellom regioner med utgangspunkt i arbeidstakerens bostedsadresse, men ble lagt om til å følge foretakets adresse og hvor aktiviteten utøves.

Videre vil komiteens medlem fra Senterpartiet vise til at ESA våren 1997 gjorde framlegg om formålstjenlige tiltak for å avvikle ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift, et syn som ble opprettholdt i ESAs endelige vedtak sommeren 1998. Dette medlem vil vise til at for regjeringen Bondevik I var dette en så viktig sak at ingen muligheter skulle stå uprøvd, og Norge fremmet saken for EFTA-domstolen høsten 1998. EFTA-domstolen fastslo våren 1999 at systemet med differensiert arbeidsgiveravgift innebar statsstøtte i strid med reglene artikkel 61 i EØS-avtalen. Regjeringen Bondevik I sørget likevel for at ca. 95 pst. av den tidligere ordningen ble videreført. Etter at Norge hadde foreslått visse endringer, godkjente ESA ordningen som indirekte transportstøtte fram til og med 2003.

Dette medlem vil videre vise til at regjeringen Bondevik II fremmet forslag om en gradvis avvikling av hele ordningen av differensiert arbeidsgiver-

veravgift, bortsett fra tiltakssonen i Nord-Troms og Finnmark.

Dette medlem vil vise til at Arbeiderpartiet og Senterpartiet i Innst. S. nr. 259 (2002–2003) kritiserte regjeringen for ikke å ha utnyttet handlingsrommet i EØS godt nok og tok til orde for videreføring av ordningen i et større omfang, noe som ikke ble tatt til følge av det daværende flertall på Stortinget.

Dette medlem vil vise til at regjeringen Stoltenberg II gjennom aktiv og målrettet innsats overfor EU-kommisjonen og ESA etter valget i 2005 sørget for gjeninnføring av differensiert arbeidsgiveravgift tilsvarende hele 90 pst. av avgiftsfordelen før omleggingen i 2004. Dette medlem vil videre vise til at Norge i tillegg fikk gjennomslag for utvidet investeringstilskudd, samt utvidet geografisk virkeområde for distriktsrettet investeringstilskudd gjennom fylkeskommunene og Innovasjon Norge. Sammen med en vesentlig økning av de direkte distriktsrettede virkemidlene ga dette grunnlaget for en offensiv distrikts- og regionalpolitikk for sysselsetting og bosetting i norske distrikter.

Dette medlem vil vise til at regjeringen Stoltenberg II i forbindelse med revisjonen av regionalstøtteregulering i EU og EØS som skulle gjelde for perioden 2014–2020, nok en gang gjorde en aktiv innsats for å ivareta norske interesser. Utkast til nytt regelverk i EU ble lagt fram av Generaldirektoratet for konkurranse i EU-kommisjonen 14. januar 2013. Dette utkastet ga bekymring for norske interesser, og regjeringen Stoltenberg II gikk blant annet tydelig imot forslaget om å redusere de maksimale støttesatsene for små og mellomstore bedrifter med 5 pst. og gikk samtidig imot forslaget om å fjerne muligheten for å støtte større bedrifter over 250 ansatte. I de norske tilbakemeldingene til EU understreket man videre behovet for å ivareta landets distriktpolitiske utfordringer og behov for å kunne opprettholde differensiert arbeidsgiveravgift for alle næringer innenfor virkeområde med lavere avgift, og man ga uttrykk for at man var uenig i at enkelte bransjer eventuelt skulle unntas fra regelverket.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil videre vise til at regjeringen Stoltenberg II våren 2013 tok initiativ overfor ESA, og fikk gjennomslag for at tidspunktet for implementering av nye regler skulle utsettes fra 1. januar 2014 til 1. juli 2014, slik at norske myndigheter fikk bedre tid til å gjennomføre nødvendige forhandlinger om en best mulig ordning, samtidig som berørte virksomheter ved eventuelle endringer skulle få nødvendig tid til å omstille seg.

Disse medlemmer vil vise til at EU-kommisjonen vedtok nye retningslinjer 19. juni 2013, der

norske synspunkter knyttet til maksimale støttesatser for små og mellomstore bedrifter og støtte for bedrifter over 250 ansatte, var ivaretatt. Det vedtatte regelverket var imidlertid uklart og ga usikkerhet om energi, finans og transport kunne omfattes av differensiert arbeidsgiveravgift, og det ble gjennomført møte på administrativt nivå mellom Norge og EU i juli 2013 der norske synspunkter ble formidlet. 26. august 2013 sendte regjeringen Stoltenberg II brev til ESA der man understreker behovet for at nye retningslinjer skulle gjelde alle sektorer, samtidig som man ba ESA bekrefte at oppstrøms olje- og gassprosjekt fortsatt kan få regionalstøtte.

Daværende kommunal- og regionalminister Liv Signe Navarsete ba om møte med ESA-presidenten, et møte som ble gjennomført 5. september 2013. I møtet understreket Navarsete Norges interesser og spesielt utfordringene med å unnta enkelte bransjer. Disse medlemmer vil vise til at regjeringen Stoltenberg II ikke mottok signaler fra ESA om at det var umulig å unngå nye sektorunntak. Disse medlemmer vil videre understreke at det ikke på noe tidspunkt gjennom prosessen ble akseptert nye sektorunntak i arbeidsgiveravgiften under regjeringen Stoltenberg II.

De nye retningslinjene fra ESA ble vedtatt 23. oktober 2013. Disse medlemmer vil vise til at regjeringen Solberg i sin omtale av de nye retningslinjene ikke ga uttrykk for at viktige sektorer etter dette stod i fare for å bli unntatt fra ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift. I sin pressemelding om de nye retningslinjene 25. oktober 2013 nevnte ikke kommunal- og moderniseringsministeren sektorunntak med ett eneste ord. Tvert om ga kommunal- og moderniseringsministeren uttrykk for at de nye retningslinjene

«åpner for at Norge også etter 2014 kan gi differensiert arbeidsgiveravgift og investeringsstøtte i Distrikts-Norge (...) De nye retningslinjene imøtekommer de viktigste norske interessene for å kunne drive en aktiv regionalpolitikk».

Disse medlemmer vil vise til at finansminister Siv Jensen overfor Stortinget, som svar på spørsmål fra Liv Signe Navarsete, blant annet svarte følgende 5. februar 2014:

«Dei nye retningslinjene set visse nye vilkår til å gi regionalstøtte til bl.a. energisektoren, finans- og forsikringssektoren samt transportsektoren. Omfanget av dei nye vilkåra er noe usikre, og regjeringa arbeider aktivt for å få rask avklaring i EU-kommisjonen og ESA (...) Kva kommunar som kan inkluderas i dei geografiske virkeområda, vil først være klart når ESA har godkjent ordninga. Det same gjelder satsar og sektorar».

Ut fra finansministerens svar til Stortinget i februar 2014 var det med andre ord uklart hvilke sektorer som kunne omfattes av ordningen i fremtiden, og på hvilke vilkår dette skulle skje.

Disse medlemmer vil videre vise til at regjeringen Solberg videreførte og fastholdt Norges forståelse av de nye retningslinjene for regionalstøtte overfor EU og ESA helt frem til februar i år. Senest på møte med ESA 24. februar 2014 argumenterte Norge for sitt prinsipielle syn om at de nye retningslinjene åpnet for at transport- og energisektoren fortsatt skulle være omfattet av ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift.

Disse medlemmer vil vise til at det var regjeringen Solberg som i etterkant av møtet med ESA 24. februar 2014 foretok valget om å oppgi norske posisjoner overfor EU, og å meddele dette offentlig uten forutgående dialog med berørte næringsaktører. Disse medlemmer vil vise til pressemeldingen som kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner sendte ut 13. mars 2014, der han konkluderte med følgende:

«De nye retningslinjene for regionalstøtte i EU og EØS-området har flere sektorunntak enn tidligere. Det fører til at det ikke er lovlig med differensiert arbeidsgiveravgift for transportsektoren, energisektoren, produksjon av stål og syntetiske fiber, finans og forsikring. I tillegg kommer foretak (i konsern) som utøver aktiviteter typisk for et hovedkontor. Disse sektorene må derfor betale ordinær arbeidsgiveravgift på 14,1 prosent fra 1. juli 2014».

Disse medlemmer vil videre vise til at regjeringen i revidert nasjonalbudsjett selv omtaler at man stod overfor et handlingsalternativ, og at faren med det alternativet som ble valgt «er at sektorbegrensningene i den notifiserte ordningen er mer omfattende enn det som er nødvendig for å overholde våre forpliktelser etter EØS-avtalen».

Disse medlemmer er glad for at regjeringen, etter å ha møtt massivt motstand land og strand rundt, i slutten av april snudde og motvillig gikk nye runder med EU for å kjempe for norske interesser i Brussel.

Den reviderte ordningen som er fremlagt fra regjeringen Solberg, er imidlertid langt mindre omfattende enn hva viktige aktører i berørte næringer har tatt til orde for, blant annet med basis i juridiske vurderinger av Norges handlingsrom i EØS. Disse medlemmer vil vise til at NHO og landsforeningene innen transport har fått advokatfirmaet Arntzen de Besche og Clayton & Segura State Aid Lawyers til å utrede om innholdet i EUs regionalstøtteregler nødvendiggjør den begrensningen på transport som ble lagt inn av regjeringen 13. mars 2014, og at konklusjonen deres er at det ikke var nødvendig. Disse medlemmer vil videre vise til at Distriktenes

energiforening har tatt til orde for at nettselskaper ikke burde være omfattet av sektorunntaket på energi.

Regjeringen har i sin proposisjon ikke kommentert disse synspunktene og heller ikke drøftet problemstillingen i det hele. Etter disse medlemmer mening er det ikke godtgjort at det ikke skulle være mulig å videreføre ordningen med differensiert arbeidsavgift innenfor områder av transport- og energisektoren som regjeringen har foreslått å unnta.

Disse medlemmer vil vise til at denne regjeringen i løpet av få måneder har gjennomført en rekke distriktsfiendtlige kutt og politikkenringer. I statsbudsjettet for 2014 kuttet man blant annet i regional utvikling i fylkene med 430 mill. kroner og nasjonale tiltak for regional utvikling med 85 mill. kroner, man fjernet Finnmarks- og Svalbardtillegget i barnetrygden til en verdi av 80 mill. kroner, kuttet i fiskeri- og jordbruksfradrag med til sammen 57 mill. kroner, økte gebyrer til Mattilsynet på 30 mill. kroner, Marint verdiskapingsprogram ble kuttet 45 mill. kroner, tilskudd til næringstiltak i fiskeriene ble kuttet 28 mill. kroner, markedsarbeidet for torsk ble kuttet med 10 mill. kroner og fiskerihavner og farleder ble kuttet med 46 mill. kroner. I tillegg til dette kommer økning i trygdeavgift, arveavgift og økt mineraloljeavgift som alle rammer næringsliv i distriktene. I kommuneproposisjonen endres kostnadsnøkklene for fylkene med den følge at Nordland får et kutt på 250 mill. kroner, Troms 120 mill. kroner i kutt, Finnmark kuttes 41 mill. kroner og Sogn og Fjordane kuttes 264 mill. kroner. Jordbruksoppgjøret innebærer betydelige negative effekter for mange regioner, blant annet i Nord-Norge.

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil vise til at gjennomgangen overfor viser at de gangene Høyre har sittet med kommunalministeren de siste tyve årene, har ordningen med differensiert arbeidsavgift blitt foreslått fjernet eller vesentlig svekket, mens de gangene Senterpartiet har sittet med kommunalministeren siste tyve år, har ordningen blitt videreført eller gjeninnført og styrket. Dette medlem vil videre vise til at de distriktpolitiske virkemidlene i perioder med Høyre i regjering har blitt vesentlig redusert, mens de i perioder med Senterpartiet i regjering har blitt vesentlig økt.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti stiller spørsmål ved regjeringens reelle vilje til å forhandle fram likhet for alle sektorer, eller om dette var et resultat av norsk politisk press fra berørte næringer, kommuner, regioner og opposisjonen i Norge. Disse medlemmer er bekymret over at regjeringen i slike saker ser ut til å legge avgjørende vekt på

EUs vedtak og viser liten vilje til reelle forhandlinger med ESA om tilpasninger til nasjonale forhold.

Konsekvenser av endringen

Disse medlemmer er enig med regjeringen, som i revidert nasjonalbudsjett omtaler den differensierte arbeidsgiveravgiften som «et av de viktigste virkemidlene for å stimulere sysselsettingen i distriktene».

Disse medlemmer vil videre vise til at regjeringen i proposisjonen skriver at DA-ordningen virker målrettet ved å favorisere bruk av arbeidskraft framfor andre innsatsfaktorer som f.eks. maskiner og transporttjenester, og ved å favorisere bruk av arbeidskraft i distriktene fremfor sentrale strøk. Videre skriver regjeringen at man på denne måten stimulerer arbeidsmarkedet i distriktene, noe som gir grunnlag for økt bosetning.

Disse medlemmer vil påpeke at regjeringen i proposisjonen ikke presenterer beregninger av hvordan de fremlagte endringene i arbeidsgiveravgift vil kunne påvirke sysselsettingen i distriktene. Videre presenteres heller ikke beregninger av hvordan endringene i arbeidsgiveravgift vil kunne påvirke bosetning og folketall i ulike regioner og kommuner.

Disse medlemmer vil påpeke at så lenge regjeringen ikke presenterer beregninger som estimerer effekten av endringene på sysselsetting, folketall og bosetning, så kan regjeringen heller ikke hevde at Nord-Norge med regjeringens forslag blir kompensert fullt ut for virkningen av sektorunntakene, slik det hevdes i proposisjonen.

Så langt disse medlemmer kan se har ikke regjeringen i proposisjonen overhodet berørt hvordan man vil kompensere berørte regioner for eventuelle negative sysselsettingseffekter eller negative konsekvenser knyttet til bosetning og folketall. Dette til tross for at regjeringen selv skriver at ordningen er viktig for å stimulere arbeidsmarkedet i distriktene og gjennom dette gi grunnlag for økt bosetning.

Disse medlemmer vil vise til at regjeringen i proposisjonen skriver at det nye regelverket vil bli mer komplisert og krevende å etterleve for arbeidsgiverne, spesielt de som har såkalt blandet virksomhet. Desto viktigere er det etter disse medlemmers mening at norske myndigheter gjør sitt ytterste for å hindre nye byråkratiske og kostnadskrevenne begrensninger i ordningen, samt at berørte virksomheter får informasjon om endringene i god tid, slik at man har anledning til å tilpasse seg endringene. Disse medlemmer vil fremheve at dette ikke har vært tilfelle ved denne revisjonen av regelverket.

Disse medlemmer vil vise til at regjeringens notifisering til ESA 13. mars 2014, der viktige sektorer som transport, energi, finans og forsikring var tatt ut av ordningen, kom brått og uventet på be-

rørte virksomheter. Disse medlemmer vil videre vise til at den reviderte ordningen, med nye og byråkratiske avgrensninger innenfor transport og energi, ble presentert av regjeringen kun 3 1/2 uke før endringene skal tre i kraft.

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener at det må legges stor vekt på at endringene i den differensierte arbeidsgiverutgiften er omfattende, og at det på dette tidspunktet fortsatt råder stor usikkerhet om både definisjoner og tolkinger. En pragmatisk og lempelig håndheving bør legges til grunn i en overgangsperiode.

Det har ikke fremkommet fra regjeringen at regjeringen har bedt om en utsettelse av innføring av ny ordning, ut over 1. juli 2014. Det er heller ikke presentert noen overgangsordninger for berørte virksomheter. Dette er etter dette medlems syn en feil strategi fra norske myndigheter, som forsterker de negative effektene for berørte virksomheter.

Utvidelse av virkeområdet for differensiert arbeidsgiveravgift

Dette medlem mener det er svært viktig å ha fleksibilitet i fastsettingen av det geografiske virkeområdet for den differensierte arbeidsgiverutgiften i Norge. Det fremlagte forslag til geografisk utvidelse av ordningen med 31 nye kommuner er i tråd med hva regjeringen Stoltenberg II la opp til. Dette medlem vil i den forbindelse vise til at kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner i pressemelding av 25. oktober 2013 omtalte at:

«Den avgåtte regjeringen har fått på plass et godt rammeverk som ivaretar norske interesser. Det gjør at vi fortsatt kan gi støtte til de områdene som trenger det mest».

Dette medlem vil fremheve at det i proposisjonen fremstår som uklart hvorvidt disse 31 kommunene får beholde effekten som redusert sats vil ha for kommunens egen drift eller om denne effekten vil trekkes inn igjen. Dette medlem vil vektlegge at det er viktig at de nye kommunene som kommer inn i ordningen skal beholde en positiv effekt av dette, slik at de kan bidra til økt sysselsetting, forbedrede tjenester og legge grunnlaget for økt bosetning.

Dette medlem vil fremheve som positivt at skipsbygging etter 15 år kommer inn igjen i ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift, og at dette er i tråd med tidligere regjeringers innsats for dette.

De nye sektorunntakene

Dette medlem vil vise til at regjeringens forslag innebærer at en lang rekke sektorer og aktiviteter faller utenfor ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift. Dette medlem vil blant annet vise til at

finans og forsikring, samt viktige deler av transport- og energisektoren, faller ut av ordningen. Dette innebærer etter dette medlems syn en svært omfattende og dramatisk omlegging av ordningen.

Det er etter dette medlems syn bra at det er foretatt visse endringer i den ordning som ble notifisert til ESA fra regjeringen i mars 2014. For de virksomheter i transport- og energisektoren som med regjeringens reviderte opplegg likevel blir omfattet av ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift, vil dette kunne innebære en vesentlig forbedring i rammevilkår, og regjeringen bør beklage overfor alle de bedrifter som i disse månedene har opplevd unødvendig og betydelig usikkerhet om sin framtid.

Regjeringen har etter kraftige press fra berørte virksomheter, kommuner og regioner gått nye runder med EU og ESA og fått til endringer som regjeringen i mars mente det ikke var realistisk å få til. Det er, slik dette medlem ser det, uomtvistelig blitt dokumentert at regjeringen tok feil når man hevdet at ordningen måtte legges om slik de foreslo i mars 2014.

Denne regjering har etter dette medlems mening også bidratt til et uverdigg spill gjennom å skylde på den forrige regjering. Regjeringen Stoltenberg II godtok aldri nye sektorunntak, den hadde god dialog med ESA og fikk ikke signaler om at det var umulig å unngå nye sektorunntak. Dette medlem vil fremheve at regjeringen Solbergs reviderte opplegg slik det fremkommer i proposisjonen viser at det var mulig å få til mer overfor EU og ESA enn det man hevdet for kun 3 måneder siden. Dessverre tapte man etter dette medlems syn verdifull tid i prosessen gjennom å rette fokus på den avgåtte regjeringen i stedet for å forhandle frem en best mulig ordning for Norge.

Selv om det er foretatt visse endringer i regjeringens reviderte notifisering til ESA, er omfanget av sektorunntakene fortsatt svært omfattende og utgjør ifølge regjeringens egne tall i proposisjonen en avgiftsøkning på 1,2 mrd. kroner. Samtidig er de kompensatoriske tiltakene som presenteres etter dette medlems syn verken omfattende nok eller treffsikker nok.

Dette medlem vil vise til at KS fremhevet at konsekvensberegninger så langt har det vært regjeringen som har stått for. Det er etter dette medlems mening viktig at kommunesektoren trekkes nærmere inn i arbeidet med faglig gjennomgang av konsekvenser og kostnader.

Transport

Dette medlem vil vise til at store deler av transportnæringa er marginalt lønnsom og møter sterk konkurranse fra utenlandske transportører. Dette medlem vil påpeke at svekkelsen i ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift vil kunne få

dramatiske konsekvenser i form av tap av arbeidsplasser, økt kabotasje kjøring og sosial dumping, noe flere høringsinstanser har vektlagt på komiteens høring om saken. Dette medlem vil vektlegge behovet for bedre vilkår for denne viktige næringa enn det som fremkommer av proposisjonen fra regjeringa.

Dette medlem viser til at det ikke er lagt frem noe forslag for å kompensere ekspressbusstrafikken. Dette kan kompenseres ved kjøp av sosiale rabatter for buss. Dette medlem viser til at kjøp av sosiale rabatter ikke vil gå på tvers av statsstøttereguleringen og kollektivtransportforordningen, forordning nr. 1370/2007.

Dette medlem mener det er positivt at fribeleppordningen blir utvidet og blir gjeldende for alle unntatte sektorer. Dette medlem peker på at regjeringen ikke har kommunisert godt nok at for støtte til godstransport på vei er fribeleppet 225 000 kroner årlig, noe som tilsvarer et tak på 4 ansatte for bedrifter som i dag har nullavgift.

Dette medlem viser til den uheldige virkningen endringene i den differensierte arbeidsgiveravgiften har for sjøtransporten, og i særlig grad for innenriks passasjer- og gods fartøy, slepe fartøyer og rednings fartøyer. Dette medlem vil peke på nærskipsfartsstrategien som ble fremlagt av den rødgrønne regjeringen høsten 2013, og viser til at det her er foreslått ulike tiltak som kan iverksettes for å styrke konkurransekraften for sjøtransporten. Dette medlem vil særlig peke på en incentivordning for godsoverføring fra land til sjø og ulike avgiftsreduksjoner. Dette medlem vil også peke på at en styrkning av ordningen i NO_x-fondet vil være et viktig incentiv for å redusere klimagassene.

Dette medlem er positiv til forslaget til kompensasjon gjennom nettolønnsordningen. Imidlertid fremgår det ikke av proposisjonen hvordan kompensasjonen skal innrettes, herunder hvordan den faktiske fordelingen av bevilgningen vil skje, og om de som faller innenfor får kompensert fullt ut for endringene i differensiert arbeidsgiveravgift.

Dette medlem viser til at bedrifter som driver transport med taubaner, kabelbaner og skiheiser, rammes av de nye retningslinjene, og får ikke differensiert arbeidsgiveravgift. Taubaner, kabelbaner og skiheiser bør heller karakteriseres som opplevelsesbedrifter fremfor transport, og dette medlem peker på at det avgjørende er hvilke aktiviteter arbeidsgiver faktisk utfører, og ikke hvilken næringskode foretaket er registrert under i Enhetsregisteret.

Dette medlem mener også at en må se på mulighetene for å innføre en terskelverdi for hvor stor del av driften innenfor reiseliv som innebærer transport. En terskelverdi på for eksempel 30 pst. vil kunne frita bedriften fra å ha et regnskapsskille når

driftsandelen på transport er under 30 pst. og kan betale den differensierte arbeidsgiveravgiften på alle lønnskostnadene.

Dette medlem viser til at fylkeskommunene er gitt et viktig ansvar i form av kjøp av ulike transporttjenester. Dette medlem mener at nivået for kompensasjon for fylkeskommunalt kjøp av transporttjenester er for lavt, og vil bidra til en svekking av det totale transporttilbudet. Dette medlem vil vise til at NHO Transport i forbindelse med komiteens høring om saken ga uttrykk for at beløpet for kompensasjon i 2014 burde økes fra 44 til 70 mill. kroner for å møte behovet. Dette medlem vil videre vise til at KS har presentert et anslag for årlig behov fra 2015 på mellom 150 og 200 mill. kroner, noe som kan innebære et behov for kompensasjon som er 50 pst. høyere enn regjeringens anslag i proposisjonen.

Dette medlem viser til at konsekvensene av reduserte muligheter for å unnta luftfartssektoren fra ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift vil være dramatiske, og vil svekke spesielt transportavhengige virksomheter i Distrikts-Norge. Dette medlem viser til at NHO Luftfart har estimert dette tapet til om lag 160–180 mill. kroner. Dette medlem vil også vise til at noen regionale ruter har en viktig rolle som en offentlig tjenesteutøvelse, og at det her er behov for et offentlig kjøp for at disse rutene ikke skal forsvinne.

Dette medlem vil vektlegge at kompenserende infrastrukturtiltak må innebære friske penger ut over NTP og ut over tidligere lovnader gitt fra regjeringen om overoppfyllelse av NTP. Dette er ikke tilfredsstillende presisert fra regjeringen i proposisjonen.

Dette medlem vil videre vise til at kompensasjon for økte kostnader til drift av fylkesveier ikke ligger inne i proposisjonen fra regjeringens side, og at disse kostnadene må kompenseres fullt ut.

Energi

Dette medlem viser til at regjeringens forslag innebærer at produksjon, overføring og distribusjon av elektrisitet nå ikke lenger er omfattet av ordningen med redusert arbeidsgiveravgift. Også handel med elektrisitet vil etter regjeringens opplegg falle utenfor ordningen, det samme gjelder for fornybar energi som ikke er innenfor omfattede sektorer i ordningen.

Dette medlem viser til at slik som den differensierte arbeidsgiveravgiften frem til 2003 ble begrunnet ut fra regelverket for indirekte transportstøtte, er det et mulighetsrom for å beholde dagens ordning også på energisektoren ut fra EU-kommisjonens retningslinjer for offentlig støtte til energi og miljø

fra april 2014, «Guidelines on State aid for environmental protection and energy 2014–2020».

Dette medlem vil vise til at retningslinjene på energiområdet viser til de generelle retningslinjene for offentlig støtte, som begrunner den generelle adgangen til differensiert arbeidsgiveravgift, og at vilkårene for støtte også på energiområdet bygger på de samme felles prinsippene, «The compatibility conditions set out in these Guidelines are based on those common assessment principles» (Retningslinjene side 5).

Dette medlem vil videre vise til at den overordnede vurderingen av om støtte på energiområdet er lovlig, skal ta hensyn til særskilte regionale hensyn, «The specific handicaps of assisted regions will be taken into account» (Retningslinjene side 14).

Retningslinjene gir en vid adgang til offentlig støtte for å utvikle nødvendig infrastruktur, noe som etter dette medlems mening begrunner opprettholdelse av den differensierte arbeidsgiveravgiften for nettselskaper. Dette medlem vil videre vise til at Distriktenes energiforening i brev av 27. mars 2014 har argumentert for at nettselskapene fortsatt burde omfattes av ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift idet de viser til at norske nettselskaper er monopoler og regulert som dette av Norges vassdrags- og energidirektorat, at de således ikke driver konkurranseutsatt virksomhet, og dermed heller ikke burde vært rammet av de foreslåtte endringer som nettselskap. Dette medlem vil videre vise til at Energi Norge under komiteens høring på saken uttalte at de skulle sett at nettselskapene fortsatt var med i ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift.

Dette medlem vil fremheve at EUs retningslinjer også gir vid adgang til støtte til produksjon av fornybar energi. Samtidig har EU bindende målsettinger om økt fornybar energiproduksjon, som også Norge er tilkoblet – med visse tilpasninger – gjennom fornybardirektivet i EØS. Den differensierte arbeidsgiveravgiften anvendt på energiområdet er i de regionene den gjelder et viktig incitament for videre investeringer og utvikling av fornybar energiproduksjon. Full arbeidsgiveravgift på sektoren vil dermed være i strid med EUs egne energimålsettinger og potensielt vanskeliggjøre opprettholdelse av norske forpliktelser i EØS gjennom fornybardirektivet. Dette medlem vil ut fra dette fremheve at sektorunntak for fornybar energi verken skulle være nødvendig eller formålstjenlig i henhold til våre EØS-forpliktelser.

Dette medlem vil vise til at fribeløpsordningen, som i sonen som i dag har nullavgift innebærer kompensering av ekstra lønnskostnader tilsvarende 7–8 ansatte, for de fleste energiselskapene utgjør en svært liten kompensasjon. De generelle forslagene til

kompenenserende tiltak vil i liten grad gjelde energisektoren.

Dette medlem viser til at det er nettvirksomheten som sysselsetter flest arbeidstakere i energisektoren. På grunn av nettselskapenes monopolsituasjon med avkastningsreguleringer, vil utgifter til økt arbeidsgiveravgift måtte dekkes av kundene. Dette medlem vil vise til at Distriktenes energiforening i brev av 27. mars 2014 har tatt til orde for en direkte tilskuddsordning til selskapenes kunder tilsvarende avgiftsøkningen, og at denne utjevningen kan foretas på tilsvarende måte som dagens utjevningsordning, som treffer de av nettselskapene med høyest nettleie. Dette medlem vil videre vise til at denne regjering i statsbudsjettet 2014 kuttet 90 mill. kroner i utjevningsordningen for nettleie, fra 120 mill. til 30 mill. kroner. Dette kuttet må etter dette medlems mening reverseres, og ordningen bør i stedet gjøres mer omfattende enn tidligere.

Dette medlem vil vise til at Energi Norge i forbindelse med komiteens høring om saken fremhevet at det vil ta 2 år før nettselskapenes kostnader knyttet til omleggingen av ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift kan dekkes via øke inntekter, og dette vil være en merkostnad for selskapene som de ikke kompenseres for. Dette medlem mener derfor at det må etableres en ordning der inntektsrammene justeres for kostnadsøkningen i den toårsperioden dette gjelder.

Dette medlem er opptatt av at det snarest må bli klarhet i hva som er konsekvensen av nye regler for regnskapsmessig skille som følge av innføringen av sektorunntakene i den differensierte arbeidsgiveravgiften. I høringen problematiserte Energi Norge hvilken tolking som skal ligge til grunn for regnskapsmessig skille for sektorunntatte aktiviteter. Det er behov for å etablere detaljerte definisjoner og avgrensninger av regnskapsmessig skille for direkte eller indirekte aktiviteter i forbindelse med sektorunntatte aktiviteter.

Finans og forsikring, hovedkontor

Dette medlem viser til at de foreslåtte endringer i regelverket for differensiert arbeidsgiveravgift innebærer at også banker og forsikringsselskap unntas fra ordningen. Dette medlem viser til at medlemmene i Finans-Norge har estimert provenyeffekten av dette til mellom 100 og 150 mill. kroner. Sparebanken Nord-Norge vil bli hardest rammet, med økte utgifter på 40 mill. kroner. Sparebanken Nord-Norge har sin hovedvirksomhet fra Bodø og nordover. De store innsparingene dette vil kreve, vil ifølge bankens egne beregninger kunne medføre et kutt på 50–60 årsverk, samt at banken vurderer nedleggelse av hele 15 lokalkontorer.

Dette medlem er bekymret over konsekvensene bortfall av sektorunntak for finansforetak vil kunne få for både struktur og filialer for lokale banker, tilgjengelighet for finansielle tjenester for kunder og næringsliv, og for tilgangen til kompetansearbeidsplasser som lokalbankene representerer i distriktene. Endringen slik den er foreslått, vil i praksis bidra til sentralisering av finansielle tjenester i Norge. Mange lokale banker vil bli pålagt betydelig økte utgifter, og arbeidsplasser settes i fare.

Dette medlem vil videre vise til at FinansNorge på komiteens høring om saken fremhevet at norske bedrifter i veldig stor grad finansieres av banker i sine nærområder, og at bedrifter som har en bank i sin kommune både har større sjanse for å få lån og også større lån. Samtidig viste FinansNorge til at disse bedriftene hadde minst like god lønnsomhet og overlevelse som andre bedrifter, blant annet ut fra bedre oppfølging og god lokal kunnskap fra bankens side. Dette medlem vil ut fra dette fremheve at tilgang på risikovillig kapital vil kunne bli en utfordring for bedrifter som står i fare for å miste sin lokale bank eller lokale filial som følge av omlegging av ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift. Et aktuelt kompensierende tiltak fra statens side vil etter dette medlems syn da være at staten på annet vis bidrar til økt tilgang på risikovillig kapital. Dette medlem vil vise til at denne regjering i forbindelse med statsbudsjettet 2014 kuttet i ordninger som nettopp har til formål å bidra til dette, og at det i stedet vil være viktig å øke omfanget av slike ordninger.

Dette medlem påpeker at ut over fribeløpet for bagatellmessig støtte, har regjeringen ikke foreslått kompensierende tiltak som vil komme bank og forsikringsselskaper i de berørte kommunene til gode. Dette medlem viser videre til at banker i utkantkommuner har betydelige utgifter til kompetanseutvikling for sine ansatte, som følge av kostnader til reise og fravær for ansatte når de deltar på kurs og opplæring. Dette medlem ber derfor regjeringen på å finansforetak i berørte kommuner kompenseres for bortfall av differensiert arbeidsgiveravgift gjennom en ordning for kompetanseutvikling.

Hovedkontor

Dette medlem vil vise til at med de endrede retningslinjene vil en vesentlig avgiftsfordel knyttet til etablering av hovedkontor og hovedkontorfunksjoner i distriktkommuner forsvinne. Dette kan innebære at enkelte konsern vil kunne vurdere å nedlegge og flytte arbeidsplasser, fordi det fremstår mer attraktivt og kostnadseffektivt med lokalisering i mer befolkningstette områder. Samtidig vil det bli vanskeligere for distriktkommunene å tiltrekke seg nye kompetansearbeidsplasser knyttet til slike aktiviteter.

Regjeringens forslag og videre prosess

Dette medlem vil fremheve at regjeringens opplegg og fremgangsmåte innebærer en uforsvarlig behandling av en så stor og viktig sak. For enkeltbedrifter vil dette kunne innebære flere hundre tusen kroner i økte avgifter fra én måned til den neste. Det er slik dette medlem ser det uansvarlig av regjeringen å ikke sørge for en utsettelse av implementering av ny ordning gjennom avtale med ESA om ytterligere forlengelse av eksisterende ordning, slik regjeringen Stoltenberg II allerede har sørget for én gang.

Dette medlem vil vise til at regjeringen la frem sin proposisjon kun ni virkedager før siste planlagte møtedag i vårsesjonen på Stortinget. Dette medlem vil fremheve at regjeringen med dette setter Stortinget i en tvangssituasjon, der man inviteres til å hastebehandle en så omfattende sak i løpet av noen hektiske dager på slutten av vårsesjonen.

Etter dette medlems syn har dette arbeidet blitt ytterligere vanskeliggjort gjennom at proposisjonen fra regjeringen i liten grad drøfter ulike handlingsalternativer, eksempelvis basert på de innspill som har kommet fra energi- og transportsektoren nderveis i prosessen. Regjeringen har med sin proposisjon ikke godtgjort at alle steiner er snudd og at det ikke er mulig å komme frem til en bedre ordning. Dette bildet forsterkes slik dette medlem ser det av at regjeringen har vært i dialog med EU-kommisjonen om endringer i ordninger helt frem til få dager før proposisjonen ble lagt frem, og at ESA foreløpig ikke har godkjent den reviderte notifikasjonen fra Norge. Det fremstår etter dette medlems syn som sluttstrek for norske myndigheters arbeid har blitt satt ut fra når saken senest måtte fremlegges for i det hele tatt å kunne behandles i vårsesjonen, og ikke ut fra når man hadde uttømt mulighetene for å oppnå en best mulig ordning for Norge. For øvrig vil dette medlem fremheve at proposisjonen dokumenterer at de kompensatoriske tiltak verken er omfattende nok eller treffsikre nok i forhold til virkningen av omleggingen for virksomheter, kommuner og regioner i ulike deler av landet.

Dette medlem vil med bakgrunn i dette be regjeringen gå nye runder med ESA om omfanget av sektorunntakene, og om nødvendig fremme saken for EFTA-domstolen. Dette arbeidet bør primært rettes inn på en forbedret ordning for transport- og energi-sektoren. Inntil denne gjennomgangen har skjedd mener dette medlem at endringer i eksisterende ordning ikke skal iverksettes for transport- og energi-sektoren.

Videre vil dette medlem be regjeringen komme tilbake i statsbudsjettet til høsten med nytt opplegg både for innretning på sektorunntakene og kompensierende tiltak. Statsbudsjettet må gi en mer utfyl-

lende og presis beskrivelse av virkningen av endringene i ordningen, og innebære mer omfattende og treffsikre kompensatoriske tiltak for virksomheter, kommuner og regioner i ulike deler av Norge.

Dette medlem vil vise til at Norge er i sin fulle rett til å bestride ESAs fortolkning av EUs retningslinjer for regionalstøtte. Om Norge ikke retter seg etter ESAs forståelse av EUs nye retningslinjer for offentlig støtte, kan ESA åpne sak for brudd på EØS-reglene. Normal prosedyre vil da være at ESA sender et brev der man ber om en redegjørelse. Når Norge har svart, tar ESA stilling til om det foreligger et brudd på EØS-avtalen. I så fall sender ESA et nytt brev med pålegg om endringer. Hvis ESA mener påleggene ikke etterkommes, kan overvåkingsorganet stevne Norge for EFTA-domstolen. Domstolens avgjørelse er endelig og ut fra ODA-avtalen bindende for Norge.

Dette medlem vil vise til at EØS-avtalens regler om eventuell suspensjon av berørte deler av EØS-avtalen ikke er relevant, ettersom retningslinjene for offentlig støtte gjelder ESAs virksomhet og ikke er regler som i seg selv skal tas inn i EFTA-landenes lovverk. Det vil ikke være andre faktiske konsekvenser eller omkostninger for Norge enn de administrative/prosessuelle. Dette medlem vil vise til at det å bestride ESAs tolkning og praktisering av regelverket er en rett man har i EØS-systemet, og det er Norges rett å få tolkningen prøvd for EFTA-domstolen.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber om at ordningen med infrastrukturtiltak for Nord-Norge også skal gjelde for Namdal i Nord-Trøndelag, samt andre områder i landet der berørte virksomheter, kommuner og fylker vurderer dette som formålstjenlig som kompenserende tiltak i forbindelse med den framlagte omleggingen av DA-ordningen.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen snarest komme i gang med å notisere endringer i DA-ordningen som inkluderer transportsektoren i ordningen fullt ut.»

«Stortinget ber regjeringen notisere endringer i DA-ordningen som inkluderer større deler av energisektoren i ordningen.»

«Stortinget ber regjeringen foreta løpende vurderinger av muligheten for å notisere ytterligere end-

ringer i DA-ordningen gjennom å inkludere hele eller deler av utelatte sektorer i ordningen.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for utsatt frist for implementering til minst 1. januar 2015 for bedrifter som påvirkes negativt av endringer i DA-ordningen, samt bedrifter som driver blandet virksomhet.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag til kompenserende tiltak i forbindelse med endringer i DA-ordningen for 2015 og videre i forbindelse med statsbudsjettet 2015. I den forbindelse ber Stortinget om at regjeringen beregner de reelle virkningene av de ulike kompenserende tiltakene.»

«Stortinget ber regjeringen foreta beregninger av de regionaløkonomiske effektene av endringene i DA-ordningen, knyttet til sysselsetting og lokalisering/relokalisering av arbeidsplasser og bedrifter i ulike næringer. Stortinget ber videre om at disse virkningene inkluderes i det beløp som totalt sett skal kompenseres til den enkelte region, og at man i den forbindelse med dette også vurderer kompensasjon til næringer som indirekte rammes av endringene i DA-ordningen.»

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet 2015 legge frem beregninger av økte administrative kostnader for bedriftene som følge av endringer i DA-ordningen, og at disse kostnadene inkluderes i det beløp som samlet sett skal kompenseres.»

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet 2015 fremme forslag om kompenserende tiltak som innebærer at de negative virkningene som endringen i DA-ordningen har for bedrifter, kommuner og regioner, kompenseres fullt ut krone for krone til berørte regioner.»

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med de årlige budsjettbehandlingene fremlegge beregninger og vurderinger av om iverksatte kompenserende tiltak har den tilsiktede effekt, og ved behov fremme forslag om ytterligere kompenserende tiltak for å sørge for reell kompensasjon krone for krone for virkningen av endringen i DA-ordningen.»

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet 2015 foreslå tilpasninger i avgiftstrukturen, for eksempel gjennom nedsettelse av lufthavnavgiftene, som ivaretar distriktsrutene innenfor luftfart i forbindelse med statsbudsjettet 2015.»

«Stortinget ber regjeringen kjøpe sosiale rabatter på ekspressbussene som kompenserende tiltak for virkningen av endringen i DA-ordningen.»

«Stortinget ber regjeringen komme med en mer presis beregning av fribeløpsordningen enn den som fremkommer i Prop. 118 S (2013–2014).»

«Stortinget ber regjeringen gjøre en sektoravklaring i DA-ordningen for taubaner, kabelbaner og skiheiser, samt utrede mulighetene for å innføre en terskelverdi for hvor stor del av driften innenfor reiseliv som innebærer transport.»

«Stortinget ber regjeringen om å kompensere fylkeskommunene fullt ut for økte kostnader til kjøp av transporttjenester knyttet til endringen i DA-ordningen.»

«Stortinget ber regjeringen kompensere fylkeskommunene fullt ut for økte kostnader knyttet til drift av fylkesveier i forbindelse med endringen i DA-ordningen.»

«Stortinget ber regjeringen iverksette ekstraordinære tiltak for å styrke forsyningssikkerheten av elektrisk kraft i Nord-Norge.»

«Stortinget ber regjeringen justere inntektsrammene for berørte nettselskap for å kompensere for effekten av økt arbeidsgiveravgift i perioden 1. juli 2014–1. juli 2016.»

«Stortinget ber regjeringen om at leverandører til unntatte sektorer som ellers faller inn under ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift, må unntas fra plikt om å beregne forhøyet sats frem til 1. januar 2015.»

«Stortinget ber regjeringen styrke ordningen for utjevning av nettleie, og som et minimum reversere de kutt som ble gjennomført av regjeringen Solberg i statsbudsjettet 2014.»

«Stortinget ber regjeringen foreta nye beregninger av hva de økte kostnadene knyttet til fylkeskommunenes kjøp av transporttjenester beløper seg til i 2014, og eventuelt komme tilbake til Stortinget i forbindelse med nysalderingen av statsbudsjettet 2014. Stortinget ber regjeringen vurdere om tilskuddene bør øremerkes.»

«Stortinget ber regjeringen påse at finansforetak i berørte kommuner kompenseres for bortfall av differensiert arbeidsgiveravgift gjennom en ordning for kompetanseutvikling.»

«Stortinget ber regjeringen styrke tilgangen på risikovillig kapital i regioner som påvirkes negativt av endringene i differensiert arbeidsgiveravgift.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det til stadighet råder debatt i Norge om hvilket handlingsrom Stortinget og regjeringen har til å drive en selvstendig nærings- og distriktsutviklingspolitikk, i lys av Norges medlemskap i EØS. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti siden avtalen ble fremforhandlet og inngått har vært mot norsk medlemskap, og vil påpeke at avtalen opprinnelig ble framstilt som en «midlertidig» avtale på vei til norsk EU-medlemskap. Dette medlem mener det er et demokratisk problem at Norge tilsynelatende ikke får lov til å drive den nærings- og distriktsutviklingspolitikken Stortinget faktisk mener er best for landet, og vil påpeke at de partier som i sin tid sørget for norsk tilslutning til EØS-avtalen, bærer et stort ansvar for dette.

Dette medlem vil peke på at Distrikts-Norge generelt og Nord-Norge i særdeleshet kommer svært dårlig ut av regjeringens politikk. Det siste året har det blitt kuttet i tilskudd til regional utvikling, Finnmarkstillegget i barnetrygden og en rekke andre steder som rammer de nordligste fylkene hardt. Regjeringen svekker målrettet fiskeriene i nord gjennom regionalisering av leveringsforpliktelsene for torske-trålkvoter, strukturering av fiskebåter under 11 meter, kutt i marint verdiskapingsprogram, fjerning av satsing på markedsadgang for norsk fisk i utlandet, kutt i støtten til Nofima, og kutt i føringstilskudd, lineegningstilskudd og sikkerhetsopplæring for fiskere. Dette medlem mener regjeringens håndtering av spørsmålet om differensiert arbeidsgiveravgift kommer på toppen av dette, og mener de foreslåtte kompensasjonstiltakene er helt utilstrekkelige.

Dette medlem viser til at det har rådet forvirring rundt hvorvidt regjeringen faktisk har forpliktet seg til å kompensere bedrifter som er berørt av endringen «krone for krone», og hva en slik kompensasjon faktisk innebærer. Dette medlem mener regjeringens foreslåtte kompensasjonsordning ikke kan sies å være en kompensasjon «krone for krone». Dette medlem vil eksempelvis påpeke at en bedrift som taper 2 mill. kroner på økt arbeidsgiveravgift, ikke kan sies å være fullt ut kompensert selv om det brukes 2 mill. ekstra kroner på en fylkesvei i nærheten. Videre har dette medlem merket seg at de økte driftskostnadene som følger av regjeringens foreslåtte bevilgninger til samferdsel, ikke synes å være dekket.

Dette medlem er skuffet over at Namdalsregionen ikke gis kompensasjon på lik linje med de nordnorske fylkene.

Dette medlem viser til at regjeringen fremmet Prop. 118 S (2013–2014) 6. juni 2014, på tampen av en travel stortingssesjon med mange saker. Med avgivelse fra finanskomiteen den 18. juni 2014 gir dette komiteen kun seks virkedager på å behandle en omfattende sak med store konsekvenser for næringsliv og arbeidsplasser i hele landet. Dette medlem peker på at dette ikke er tilstrekkelig med tid til at Stortinget får behandlet saken på en grundig måte, og stiller seg sterkt kritisk til hvordan regjeringen har valgt å gjennomføre denne prosessen. I den hastebehandlingen som nå gjennomføres, er det i praksis umulig for opposisjonen å fremme alternative forslag og jobbe for å få flertall for disse. Dette medlem mener regjeringen legger opp til en summarisk behandling av sin egen proposisjon. Dette medlem peker på at denne prosessen er en illustrasjon på hvordan EØS-avtalen i praksis griper inn i det norske folkestyret og fører til at spillereglene for behandling av saker i Stortinget brytes ned. I dette tilfellet burde saken bli utsatt til Stortinget får anledning til å behandle saken på en god måte. Det ville i så fall vært naturlig å opprettholde den opprinnelige innretningen av den differensierte arbeidsgiveravgiften inntil videre, eventuelt innføre andre avbøtende midlertidige tiltak. I avveiningen mellom EØS-avtalen og det norske folkestyret, skal folkestyret ha forrang.

Dette medlem kan likevel ikke annet enn å registrere hvordan denne saken i all hast dyttes gjennom Stortinget og at et flertall har samlet seg om felles forslag og merknader. Dette medlem mener det mest ryddige i denne situasjonen er å fremme forslag til forbedringer og støtte forslag som vil kunne føre til forbedringer, og viser til behandlingen av de ulike forslag over i denne innstillingen.

Dette medlem mener det er behov for at regjeringen kommer tilbake til Stortinget så snart som praktisk mulig med helhetlige forslag der de berørte næringer og regioner fullt ut og reelt kompenseres for de endringene denne proposisjonen medfører.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag til kompenserende tiltak i forbindelse med endringen av den differensierte arbeidsgiveravgiften, som reelt og fullt ut kompenserer de berørte bedrifter og regioner. Saken må legges fram så raskt som mulig høsten 2014».

2. Endringer i Stortingets vedtak om avgifter til folketrygden 2014

Regjeringen foreslår at ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift (DA) i hovedsak videreføres

på samme måte som gjeldende ordning etter 1. juli 2014. Det vises til nærmere omtale i proposisjonen.

2.1 Sektorbegrensningene

Retningslinjene for regionalstøtte har sektorbegrensninger som innebærer at arbeidsgivere som utøver aktiviteter innenfor visse sektorer, ikke kan motta støtte i form av redusert avgift. Aktivitetene innenfor disse sektorene er altså unntatt fra den generelle DA-ordningen (sone II–V), hvilket innebærer at arbeidsgiver ikke kan benytte redusert sats ved beregning av arbeidsgiveravgift for lønnskostnader til disse aktivitetene.

Sektorunntak basert på den enkelte aktivitet

SAMMENDRAG

Departementet presiserer at alle sektorunntakene skal gjennomføres med utgangspunkt i hver enkelt aktivitet en arbeidsgiver utfører, jf. nærmere om dette nedenfor. Alternativet ville være å gjennomføre unntakene basert på en vurdering av hvilken aktivitet som er arbeidsgivers hovedaktivitet. Utgangspunktet ville da være at en arbeidsgiver enten var helt utenfor eller helt innenfor ordningen, avhengig av om hovedaktiviteten er omfattet av ordningen eller sektorunntatt. En slik tilnærming etter hovedaktivitet har imidlertid flere uheldige konsekvenser. Det ene er at det finnes ulike måter å definere begrepet hovedaktivitet på, og at det kan være vanskelig for arbeidsgiver og myndigheter til enhver tid å fastslå hva som skal anses som hovedaktiviteten. Dette måtte eventuelt vurderes for hver enkelt termin. Videre vil terskeeffekten av endringer i sammensetningen av aktiviteter være stor, ettersom hovedaktiviteten er styrende for om det kan benyttes redusert sats eller ikke for arbeidsgiveren som helhet. Dersom arbeidsgiver utfører aktiviteter som er sektorunntatt, men hovedaktiviteten er omfattet av ordningen, ville dette også innebære at det gis støtte til sektorunntatte aktiviteter. Motsatt ville det ikke kunne gis støtte til aktiviteter som isolert sett kan få støtte etter regionalretningslinjene dersom arbeidsgivers hovedaktivitet er sektorunntatt.

En tilnærming for alle sektorunntakene basert på den enkelte aktivitet innebærer at det kun er de sektorunntatte aktivitetene som ikke kan få støtte i form av redusert avgift. Dette, kombinert med prinsippet om blandet virksomhet, jf. nedenfor, gir etter departementets oppfatning det beste grunnlaget for å sikre at statsstøtte i form av redusert arbeidsgiveravgift gis så langt det er mulig, men uten å komme i konflikt med Norges forpliktelser etter EØS-avtalen.

Alle sektorunntakene fremgår i avgiftsvedtaket, jf. forslag til avgiftsvedtak § 4 første ledd.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til regjeringens forslag, jf. forslag til avgiftsvedtak § 4 første ledd.

Norsk standard for næringsgruppering (SN2007)

SAMMENDRAG

Avgrensningen av den generelle delen av DA-ordningen (sone II–V) skjer altså på grunnlag av den klassifiseringsordningen av de ulike næringsaktivitetene som er etablert for statistiske formål. Selv om formålet med standarden for næringskoder er et annet enn skatt mv., gir den en meget omfattende og detaljert klassifisering av ulike næringsaktiviteter. Det er også gitt gode forklaringer på mange av de spørsmålene som oppstår i grensdragningene mellom ulike koder. Departementet mener at dette er den beste måten å sikre en ensartet praktisering av sektorunntakene på, både nasjonalt og innenfor EØS-området for øvrig. Alternativet hadde vært en detaljert beskrivelse av sektorene i regelverket, noe som ville ført til et mer omfattende regelverk med svekket forutberegnelighet og større administrative byrder.

Den norske standarden for næringsgruppering er publisert på hjemmesiden til Statistisk sentralbyrå. Standarden finnes som pdf-versjon og som søkbar tabell. Departementet presiserer at henvisningen til denne standarden ikke innebærer at Statistisk sentralbyrå har vedtaksmyndighet i avgiftsspørsmål. Det er skattemyndighetene som har vedtakskompetanse og som med utgangspunkt i denne standarden skal gi veiledning i spørsmål knyttet til hvordan ulike aktiviteter skal klassifiseres.

Det avgjørende er hvilke aktiviteter arbeidsgiver faktisk utfører. Det er *ikke* avgjørende hvilken næringskode foretaket er registrert under i Enhetsregisteret. Hver enkelt arbeidsgiver må følgelig identifisere og vurdere alle aktiviteter som utføres i foretaket og ta stilling til om én eller flere av disse faller inn under sektorunntakene.

De reelle forhold skal også være avgjørende for hvor arbeidsgiver skal anses å drive sin virksomhet, og derved også hvilken sone og sats arbeidsgiver som hovedregel skal forholde seg til. Det foreslås å presisere dette i vedtaket, ved å vise til hvor arbeidsgiver skal være registrert, jf. forslag til vedtak § 1 annet ledd.

Som en konsekvens av at sektorbegrensningene er knyttet til den enkelte aktivitet en arbeidsgiver utfører og ikke den samlede virksomheten, er ordlyden i forslaget til vedtak endret sammenlignet med gjeldende vedtak. «Virksomhet» er gjennomgående foreslått endret til «aktivitet». Det er likevel holdt fast på begrepet blandet virksomhet som betegnelse på situasjonen der en arbeidsgiver utfører både omfattede og sektorunntatte aktiviteter.

Videre er «foretak» endret til «arbeidsgiver» der det passer. Dette er ikke ment å innebære noen realitetsendring. Det er foreslått for å presisere at den aktuelle bestemmelsen omfatter alle arbeidsgivere, uavhengig av om arbeidsgiver er en juridisk person (foretak) eller en fysisk person.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til regjeringens forslag, jf. forslag til vedtak § 1 annet ledd.

Blandet virksomhet

SAMMENDRAG

Dersom en arbeidsgiver utfører én eller flere sektorunntatte aktiviteter, kan det etter retningslinjene for regionalstøtte ikke tildeles støtte i form av redusert arbeidsgiveravgift til slike aktiviteter. Dette gjelder uavhengig av omfanget av slike unntatte aktiviteter. Det formelle utgangspunktet må da være at en arbeidsgiver som utfører unntatte aktiviteter, ikke kan beregne redusert avgift for noen del av sine lønnskostnader så lenge arbeidsgiver opprettholder disse aktivitetene.

Departementet antar at mange arbeidsgivere vil være i en situasjon der de dels utøver aktiviteter som omfattes av den generelle DA-ordningen og dels faller utenfor på grunn av sektorunntakene, såkalt blandet virksomhet. For arbeidsgivere med en liten andel unntatte aktiviteter kan det være urimelig å måtte beregne arbeidsgiveravgift med full sats også for de aktivitetene som i utgangspunktet er omfattet av den generelle DA-ordningen. Departementet foreslår derfor at det skal være mulig for arbeidsgivere med blandet virksomhet å benytte redusert sats på den delen av lønnskostnadene som kun har tilknytning til aktiviteter som er omfattet av ordningen. Dette forutsetter imidlertid at arbeidsgiveren etablerer et klart regnskapsmessig skille som gjør det mulig å fastslå hvilke deler av arbeidsgiveravgiftsgrunnlaget som skriver seg fra henholdsvis omfattede og unntatte aktiviteter. Se nærmere om dette i punkt 3.3 i proposisjonen.

Det vises til utkast til vedtak § 4 annet ledd.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til regjeringens forslag, jf. forslag til vedtak § 4 annet ledd.

2.2 Arbeidsutleie og sektorbegrensninger*Sammendrag*

Utleie av arbeidskraft er i utgangspunktet ikke underlagt sektorbegrensninger og kan etter gjeldende regler beregne avgift med differensierte satser.

Det må sikres at sektorbegrensningene fungerer i samsvar med Norges forpliktelser etter EØS-avtalen

og at uheldige tilpasninger i form av økt bruk av innleide arbeidstakere for å redusere avgiftsplikten unngås. Det foreslås derfor at det skal beregnes avgift med full sats av lønn betalt til en utleid arbeidstaker som utfører sektorunntatte aktiviteter for den som leier inn arbeidskraften.

Forslaget innebærer at de arbeidsgivere som leier ut arbeidskraft, må ta stilling til om de utleide arbeidstakerne utfører aktiviteter som er unntatt fra ordningen. Dette må skje i samarbeid med den som leier inn arbeidskraften, slik at utleier har tilstrekkelig informasjon om hvilke aktiviteter de utleide arbeidstakerne faktisk har utført for innleier.

Dersom utleide arbeidstakere utfører sektorunntatte aktiviteter, kan utleier i utgangspunktet ikke benytte redusert sats for noen del av sine lønnskostnader. Utleier av arbeidskraft kan imidlertid benytte redusert sats for lønn til arbeidstakerne som ikke utfører sektorunntatte aktiviteter, dersom det etableres et klart regnskapsmessig skille mellom lønn knyttet til sektorunntatte aktiviteter og lønn til andre aktiviteter, jf. punkt 3.3 i proposisjonen. De vil også kunne benytte redusert sats for de utleide arbeidstakerne som utfører sektorunntatte aktiviteter under fribeløpsordningen, gitt at det etableres tilstrekkelig regnskapsmessig skille mellom lønn knyttet til aktiviteter som er omfattet av den generelle DA-ordningen og de sektorunntatte aktivitetene.

Dersom det er etablert tilstrekkelige regnskapsmessige skiller, kan altså utleier av arbeidstakere beregne arbeidsgiveravgift med redusert sats for lønn mv. til de utleide arbeidstakerne i den grad de ikke utfører sektorunntatte aktiviteter for innleier. Forslaget sikrer at arbeidsgiveravgiften knyttet til sektorunntatte aktiviteter i utgangspunktet blir den samme uavhengig av om man benytter egne ansatte eller innleid arbeidskraft.

Forslaget innebærer at utleier av arbeidskraft fortløpende må holde oversikt over hvilke oppgaver de utleide arbeidstakere utfører for innleier. På den annen side medfører forslaget økt forutsigbarhet for utleiere av arbeidskraft, ved at de ikke risikerer at skattemyndighetene overprøver eventuelle tilpasninger ut fra den ulovfestede omgåelsesnormen.

Se forslag til bestemmelse om dette i forslag til avgiftsvedtak § 4 første ledd annet punktum.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til regjeringens forslag, jf. forslag til vedtak § 4 første ledd annet punktum.

2.3 Blandet virksomhet – regnskapsmessig skille ***Sammendrag***

Arbeidsgivere som dels utfører aktiviteter som berettiger til redusert sats og dels aktiviteter som på

grunn av sektorunntakene ikke kan få redusert sats, anses å drive såkalt blandet virksomhet.

For å unngå at det gis støtte til aktiviteter som ikke kan få regional driftsstøtte etter den generelle DA-ordningen, må arbeidsgivere med blandet virksomhet som utgangspunkt beregne avgift med full sats av hele arbeidsgiveravgiftsgrunnlaget, uavhengig av hvor arbeidsgiver er lokalisert eller aktivitetene utføres.

Ovennevnte utgangspunkt kunne fått urimelige utslag ved at selv begrensede, men kanskje naturlige og viktige, innslag av sektorunntatte aktiviteter skulle føre til at arbeidsgiver måtte beregne arbeidsgiveravgift med full sats også av lønn knyttet til omfattede aktiviteter. For å unngå dette, foreslår departementet at arbeidsgivere med blandet virksomhet skal ha mulighet til å beregne avgift med redusert sats for lønn knyttet til de aktivitetene som lovlig kan gis støtte. Det er imidlertid en forutsetning at arbeidsgiver etablerer et regnskapsmessig skille mellom avgiftsgrunnlaget (lønnskostnader mv.) som er knyttet til henholdsvis omfattede og unntatte aktiviteter, slik at det kan dokumenteres at det ikke beregnes redusert avgift av lønn til sektorunntatte aktiviteter.

Det er ikke bare lønn mv. til de som rent faktisk utfører de sektorunntatte aktivitetene som må avgiftsberegnes med full sats. Det gjelder også de tilhørende, sentrale administrative fellestjenester mv. hos arbeidsgiver. Departementet legger imidlertid til grunn at man normalt kan benytte en fordelingsnøkkel for å fastsette hvor stor del av lønnskostnader mv. til slike fellestjenester som skal henføres til de sektorunntatte aktivitetene. En slik fordelingsnøkkel kan bygge på hvor stor andel den lønn mv. som er direkte knyttet til sektorunntatte aktiviteter, utgjør av arbeidsgivers totale lønn mv. til alle operative aktiviteter. Lønn mv. til sentrale fellestjenester, herunder bl.a. regnskap og personaladministrative tjenester, kan da fordeles ut fra dette forholdstallet.

I kravet om regnskapsmessig skille ligger at det skal være mulig å kontrollere hvor stor del av arbeidsgivers lønnskostnader mv. som knytter seg til de ulike virksomhetsområdene. Det må altså etableres en kostnadsenhet for lønnskostnadene for hver virksomhet. Videre skal arbeidsgiveren utarbeide spesifikasjoner av lønnsoppgavepliktige ytelser for hver virksomhet. Det skal på en lett kontrollerbar måte være mulig med utgangspunkt i pliktig regnskapsrapportering å kunne finne tilbake til spesifikasjoner av lønnsoppgavepliktige ytelser og dokumentasjonen for de bokførte opplysningene.

Det er arbeidsgiver som selv har ansvaret for at fordelingen og den tilhørende avgiftsberegningen blir korrekt. Det regnskapsmessige skillet må imidlertid gjennomføres på en slik måte at det i ettertid kan dokumenteres at fordelingen er korrekt, jf. oven-

for. Dersom det i ettertid ikke kan dokumenteres at fordelingen er korrekt, vil norske myndigheter normalt være forpliktet til å sørge for at beregningene og avgiftsbetalingen korrigeres. Mangelfull gjennomføring av det regnskapsmessige skillet kan innebære at det må betales avgift med full sats av hele avgiftsgrunnlaget.

Departementet foreslår at arbeidsgivere med blandet virksomhet selv skal kunne velge om det skal etableres et slikt klart regnskapsmessig skille, eller unnlate å etablere et slikt skille og betale full avgift av alle lønnskostnadene. Derved vil det være opp til den enkelte arbeidsgiver å vurdere om det er regningssvarende å etablere et regnskapsmessig skille. Se forslag til avgiftsvedtak § 4 annet ledd.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til regjeringens forslag, jf. forslag til vedtak § 4 annet ledd.

2.4 Bagatellmessig støtte (fribeløpsordningen) – redusert sats i sone Ia og for sektorunntatte aktiviteter i sone II–V

Sammendrag

Arbeidsgivere i sone Ia og arbeidsgivere med aktiviteter som er unntatt fra virkeområdet for retningslinjene for regional driftsstøtte, kan beregne redusert avgift etter reglene om bagatellmessig støtte i forordning (EU) nr. 1407/2013 om de minimis-støtte (de minimis-forordningen). Denne ordningen med bagatellmessig støtte utgjør en del av den samlede norske DA-ordningen, og omtales ofte som fribeløpsordningen.

Fribeløpsordningen innebærer en delvis reverse-ring av bortfallet av differensierte satser i arbeidsgiveravgiften. Arbeidsgivere med aktiviteter innenfor de unntatte sektorene kan med fribeløpsordningen likevel beregne arbeidsgiveravgift med reduserte satser. Den reduserte satsen kan benyttes inntil differansen mellom det foretaket faktisk betaler og det foretaket ville ha betalt med en sats på 14,1 pst., når opp i et gitt årlig fribeløp. Foretak med høyere lønnskostnader for sektorunntatte aktiviteter kan beregne arbeidsgiveravgift med lav sats inntil kompensasjonen når fribeløpet, men må deretter beregne avgiften med full sats.

VIDEREFØRING OG UTVIDELSE AV FRIBELØPSORDNINGEN

Departementet foreslår å videreføre fribeløpsordningen for arbeidsgivere i sone Ia, og å utvide den til å gjelde også for alle nye sektorunntatte aktiviteter. Dette innebærer at alle arbeidsgivere i sone Ia og eventuell ambulerende virksomhet i denne sonen kan beregne avgiften med redusert sats inntil fribeløpet er

brukt opp. Se forslag til avgiftsvedtak § 3 første ledd. Arbeidsgivere i sone II–V, med sektorunntatte aktiviteter, kan også benytte redusert sats ved beregning av avgiften av lønn knyttet til de unntatte aktivitetene. Se forslag til avgiftsvedtak § 4 tredje ledd. Merk at kravene til regnskapsmessig skille vil gjelde også ved bruk av fribeløpsordningen på de sektorunntatte aktivitetene hvis arbeidsgiver har blandet virksomhet.

Beløpsgrensene i de minimis-forordningen gjelder for en rullerende treårsperiode med utgangspunkt i inntektsår. Av praktiske hensyn er dette beløpet omregnet til norske kroner og fordelt med en tredel på det enkelte inntektsår. Det årlige beløpet omtales som fribeløpet. For 2014 er det generelle fribeløpet 450 000 kroner, mens det for godstransport på vei er 225 000 kroner, jf. nedenfor. Regjeringen vil vurdere nivået på fribeløpet i forbindelse med budsjettet for 2015 i lys av utviklingen i eurokurs.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til regjeringens forslag, jf. forslag til avgiftsvedtak § 4 tredje ledd.

FRIBELØP FOR GODSTRANSPORT PÅ VEI

Fribeløpet for aktiviteter knyttet til godstransport på vei er begrenset til 225 000 kroner per inntektsår. Dette er en lempning sammenliknet med tidligere, da dette lavere fribeløpet også gjaldt persontransport på vei. Dersom arbeidsgiver driver blandet virksomhet med kombinasjon av godstransport på vei og andre aktiviteter, og dersom arbeidsgiver har etablert et klart regnskapsmessig skille mellom disse aktivitetene, gjelder beløpsgrensen på 225 000 kroner bare for lønn mv. knyttet til godstransport på vei. Samlet reduksjon i avgiften kan imidlertid uansett ikke overstige 450 000 kroner i inntektsåret innenfor fribeløpsordningen. Se forslag til avgiftsvedtak § 4 fjerde ledd.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til regjeringens forslag, jf. forslag til vedtak § 4 fjerde ledd.

FRIBELØP I KONSERN

Beløpsgrensene gjelder for all bagatellmessig støtte mottatt av arbeidsgiveren i løpet av inntektsåret, uavhengig av hvilken (norsk) myndighet som har tildelt støtten. Dersom arbeidsgiver er en del av et konsern, skal beløpsgrensen gjelde for konsernet som helhet, jf. de minimis-forordningen artikkel 3 nr. 2, jf. artikkel 2 nr. 2. Et konsern anses i denne sammenheng å foreligge når et foretak har minst én av følgende relasjoner til et annet foretak:

- a) et foretak har minst 50 pst. av aksjonærenes eller deltakernes stemmer i et annet foretak,
- b) et foretak har rett til å utnevne eller fjerne flertallet av medlemmene av administrative organer, ledende organer eller tilsynsorganer i et annet foretak,
- c) et foretak har rett til å utøve dominerende innflytelse over et annet foretak etter en kontrakt inngått med dette foretaket eller etter en bestemmelse i foretakets vedtekter, eller
- d) et foretak, som er aksjonær eller deltaker i et annet foretak, alene kontrollerer et flertall av aksjonær- eller deltakerstemmene etter avtale med de andre aksjonærene eller medlemmene i det kontrollerte foretaket.

Et foretak som har én eller flere av ovennevnte relasjoner til et annet foretak via ett eller flere mellomliggende foretak, anses også å utgjøre en del av et konsern ved beregningene av mottatt bagatellmessig støtte. Se forslag til avgiftsvedtak § 4 tredje ledd annet punktum.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til regjeringens forslag, jf. forslag til avgiftsvedtak § 4 tredje ledd annet punktum.

BAGATELLMESSIG STØTTE FRA FLERE STØTTEGIVERE

Artikkel 5 i de minimis-forordningen har bestemmelser om kumulasjon av støtte, dvs. der arbeidsgiver mottar statsstøtte fra flere givere.

Artikkel 5 nr. 1 fastslår at kumulasjon av bagatellmessig støtte er tillatt, men at samlet bagatellmessig støtte ikke må overstige nærmere angitte beløpsgrenser. Arbeidsgivere som beregner redusert arbeidsgiveravgift under fribeløpsordningen, må sørge for at summen av redusert avgift og annen bagatellmessig støtte ikke overstiger det årlige fribeløpet. Se forslag til avgiftsvedtak § 4 fjerde ledd. Ved kumulasjon av fribeløpsordningen med bagatellmessig støtte til tjenester av allmenn samfunnsmessig nytte (SGEI) gjelder imidlertid beløpsgrensen for SGEI for den samlede støtten. Det kan likevel ikke beregnes arbeidsgiveravgift med redusert sats ut over fribeløpet etter de minimis-forordningen. Se forslag til avgiftsvedtak § 4 fjerde ledd.

Arbeidsgiverne har selv ansvar for at det ikke beregnes avgift med redusert sats dersom det fører til at samlet bagatellmessig støtte overstiger beløpsgrensene. Etter EU/EØS-regelverket må likevel arbeidsgiveren avgi erklæring om hvor mye bagatellmessig støtte han/hun har mottatt tidligere, jf. punkt 3.7 i proposisjonen.

Videre følger det av artikkel 5 nr. 2 at bagatellmessig støtte ikke kan kumuleres med annen stats-

støtte til de samme kostnadene. Dersom en arbeidsgiver f.eks. mottar tilskudd fra det offentlige til lærlinger, kan det ikke beregnes redusert arbeidsgiveravgift etter fribeløpsordningen for lønnen til disse lærlingene. Se forslag til avgiftsvedtak § 4 fjerde ledd tredje punktum.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til regjeringens forslag, jf. forslag til vedtak § 4 fjerde ledd tredje punktum.

2.5 Etterbetalinger mv. ved ambulerende virksomhet

Sammendrag

Departementet foreslår en bestemmelse om avgiftsberegningen for etterbetaling av lønn mv. Bestemmelsen innebærer at etterbetalinger og bonuser mv. skal tas med i avgiftsgrunnlaget for den terminen utbetalingen skjer, og at avgiften skal beregnes på grunnlag av satsen i den sone som gjelder for denne terminen. Hovedbegrunnelsen for dette forslaget er å forenkle avgiftsberegningen for slike ytelser. Det vil også samsvare med prinsippet om endelig terminvis avgiftsberegning som legges til grunn for EDAG/A-opplysningsordningen. Se forslag til avgiftsvedtak § 1 fjerde ledd siste punktum.

Det presiseres at denne bestemmelsen gjelder reelle etterbetalinger mv., eksempelvis som følge av etterfølgende opplysninger eller korreksjoner. Eventuelle tilpasninger i strid med formålet med regelverket for den differensierte arbeidsgiveravgiften ved at utbetaling av lønn mv. utsettes til en termin der det skal benyttes en lavere sats enn ellers for å redusere avgiften, vil kunne bli overprøvd av skattemyndighetene ut fra den ulovfestede omgåelsesnormen.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til regjeringens forslag, jf. forslag til vedtak § 1 fjerde ledd siste punktum.

2.6 Forbud mot støtte til foretak i vanskeligheter mv.

Sammendrag

Etter artikkel 18 i retningslinjene for regionalstøtte kan det ikke gis regionalstøtte til foretak i vanskeligheter.

Arbeidsgiver plikter altså i utgangspunktet å avstå fra å benytte redusert sats i sone II–V (den generelle DA-ordningen) dersom foretaket kommer i økonomiske vanskeligheter, slik dette er definert i de til enhver tid gjeldende retningslinjer for støtte til foretak i økonomiske vanskeligheter. Se forslag til avgiftsvedtak § 3 annet ledd.

Hvilke foretak som skal anses å være i vanskeligheter, fremgår av ESAs retningslinjer for støtte til foretak i vanskeligheter som tilsvare Europakommisjonens retningslinjer for slik støtte. Kommisjonen reviderer for tiden disse retningslinjene, med sikte på å vedta nye retningslinjer i løpet av juni 2014. ESA vil deretter vedta tilsvarende retningslinjer for EFTA-statene.

Etter gjeldende retningslinjer anses et foretak å være i vanskeligheter når det ikke med egne finansielle midler eller med andre typer offentlig støtte er i stand til å overleve på kort eller mellomlang sikt. Ut fra gjeldende retningslinjer kan det være vanskelig å fastslå når et foretak er i en slik situasjon. Kommisjonen har derfor i utkastet til nye retningslinjer foreslått klarere og i hovedsak objektive vilkår, for å fastslå når et foretak anses å være i vanskeligheter. Ett av de foreslåtte kriteriene er at om et foretak er under konkursbehandling, eller oppfyller vilkårene for å åpne konkurs etter begjæring fra en kreditor, skal det anses å være i vanskeligheter. Et annet kriterium er knyttet til foretakets kapital, slik at foretaket anses å være i vanskeligheter dersom mer enn 50 pst. av den innskutte kapital i foretaket er tapt som følge av akkumulerte tap. Videre foreslås det at et foretak med kreditt-rating CCC+ eller dårligere skal anses å være i vanskeligheter.

Det vil bli for omfattende å innta vilkårene for når et foretak er i vanskeligheter i avgiftsvedtaket. Det foreslås derfor at det i vedtaket vises til de til enhver tid gjeldende retningslinjer for støtte til foretak i vanskeligheter. Vilråene for å anse et foretak i vanskeligheter vil bli nærmere omtalt og forklart i Skattedirektoratets årlige melding om arbeidsgiveravgiften.

Tidligere var det også forbud mot å gi bagatellmessig støtte til foretak i vanskeligheter, men det er endret i den nye de minimis-forordningen. Dersom arbeidsgiver beregner redusert avgift, kan dette derfor fortsette også etter at foretaket anses å ha kommet i økonomiske vanskeligheter, men da bare innenfor fribeløpet for bagatellmessig støtte. De nye reglene om bagatellmessig støtte trådte i kraft 17. mai 2014.

Arbeidsgivere som har mottatt ulovlig statsstøtte og blitt pålagt å betale tilbake den ulovlige støtten, kan ikke beregne arbeidsgiveravgift med redusert sats etter den generelle DA-ordningen før slik tilbakebetaling har skjedd. Dette er likevel ikke til hinder for at det kan benyttes redusert sats innenfor fribeløpet for bagatellmessig støtte. Se forslag til avgiftsvedtak § 3 annet ledd annet punktum.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til regjeringens forslag, jf. forslag til avgiftsvedtak § 3 annet ledd annet punktum.

2.7 Plikt til å avgi erklæring om annen støtte eller at foretaket er i vanskeligheter

Sammendrag

Etter de minimis-forordningen artikkel 6 må støtategiver innhente en erklæring fra støttemottaker om bagatellmessig støtte som er mottatt tidligere. Arbeidsgivere som benytter fribeløpsordningen, har altså plikt til å avgi erklæring om hva han/hun hittil i inntektsåret og i de to foregående inntektsårene har mottatt av bagatellmessig støtte i enhver form. Ettersom skattemyndighetene fører løpende oversikt over tidligere mottatt bagatellmessig støtte under fribeløpsordningen, er det imidlertid tilstrekkelig at arbeidsgiver i terminoppgaven oppgir hvor mye annen bagatellmessig støtte som er mottatt hittil i inneværende inntektsår. Se forslag til avgiftsvedtak § 4 femte ledd.

Arbeidsgivere som er i økonomiske vanskeligheter, kan som nevnt i punkt 3.6 i proposisjonen ikke benytte redusert sats ved avgiftsberegningen etter den generelle DA-ordningen. Skattemyndighetene har et ansvar som støtategiver for å påse at dette forbudet overholdes. For å sette skattemyndighetene i stand til å kontrollere dette forholdet, må arbeidsgivere som benytter redusert sats avgi en erklæring om hvorvidt foretaket er i økonomiske vanskeligheter. Denne plikten kunne begrenses til arbeidsgivere som beregner redusert avgift etter den generelle ordningen, jf. at også foretak i vanskeligheter nå kan motta bagatellmessig støtte. Departementet antar imidlertid at det er enklere å forholde seg til at alle som beregner arbeidsgiveravgift med redusert sats, skal avgi slik erklæring. Se forslag til avgiftsvedtak § 3 tredje ledd.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til regjeringens forslag, jf. forslag til avgiftsvedtak § 3 tredje ledd.

3. Forslag til kompenserende tiltak ut over fribeløpsordning

Sammendrag

I tråd med omtalen i revidert nasjonalbudsjett 2014 legger regjeringen opp til at omfanget av kompenserende tiltak skal være om lag tilsvarende den avgiftsøkningen som de aktuelle sektorene har for perioden fram til 2020. For å kunne prioritere de mest effektive tiltakene og unngå for mye administrasjon forutsettes det provenynøytralitet samlet, men ikke nødvendigvis på sektornivå, bedriftsnivå eller kommunenivå. Basert på anslagene slik de nå foreligger, vil Nord-Norge med regjeringens forslag bli kompensert fullt ut for virkningen av sektorunntakene.

Regjeringen mener det er viktig å høste erfaringer med tiltakenes treffsikkerhet og egnethet. Regjeringen legger derfor opp til at innretningen av de kompensierende tiltakene vurderes på nytt i forbindelse med midtveisevalueringen, som etter planen skal gjennomføres i 2018.

Regjeringen foreslår:

- *Fribeløpsordning (jf. pkt. 3.3)*: Regjeringen foreslår å innføre en fribeløpsordning for alle unntatte sektorer. Forslaget anslås å ha en bokført virkning på 150 mill. kroner i 2014.
- *Infrastrukturtiltak i Nord-Norge og økt statlig kjøp av transporttjenester*: Regjeringen foreslår kompensasjon i form av infrastrukturtiltak og økt statlig kjøp av persontransporttjenester på 1,6 mrd. kroner i perioden frem til midtveisgjennomgangen i 2018. I 2014 foreslår regjeringen økte bevilgninger på samlet 124 mill. kroner i slik støtte.
- *Fylkeskommunalt kjøp av transporttjenester*: Fylkeskommunenes økte kostnader knyttet til kjøp av transporttjenester foreslås kompensert med 44 mill. kroner i 2014 gjennom en økning av skjønnstilskuddet som inngår i de frie inntektene.
- *Kompensasjon gjennom nettolønnsordningen*: Det foreslås å øke tilskuddet til sysselsetting av sjøfolk for å ta høyde for at rederier innenfor nettolønnsordningen kompenseres med anslagsvis 25 mill. kroner i 2014.

Under følger regjeringens forslag til bevilgningsendringer på statsbudsjettets utgiftsside for inneværende år. Regjeringen vil komme tilbake til forslag for neste år i statsbudsjettet 2015.

Komiteens merknader

Komiteen tar omtalen til orientering.

3.1 Forslag om tilleggsbevilgninger i 2014

Kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner

POST 64 SKJØNNSTILSKUDD, KAN NYTTES UNDER KAP. 571 POST 64

Sammendrag

Der det er inngått avtaler med det offentlige om kjøp av transporttjenester, vil merkostnadene for transportselskapene kunne veltes over i økte kostnader for stat og fylkeskommune. I hvor stor grad dette skjer, avhenger av de konkrete avtalene som er inngått mellom det offentlige og den enkelte transportbedrift. For statlige aktører vil regjeringen vurdere kompensasjonsbehovet for inneværende år nærmere og eventuelt komme tilbake til dette i nysalderingen av budsjettet. Basert på innspill fra fylkeskommune-

ne anslår regjeringen at fylkeskommunene vil få økte kostnader på i størrelsesorden 44 mill. kroner i 2014 og 132 mill. kroner i 2015. Anslaget er usikkert og vil kunne bli justert i statsbudsjettet 2015. Det foreslås å kompensere fylkeskommunene gjennom skjønnstilskuddet som inngår i de frie inntektene. Regjeringen foreslår i tråd med dette å øke bevilgningen i 2014 med 44 mill. kroner.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til regjeringens forslag, jf. forslag til vedtak I.

Kap. 909 Tiltak for sysselsetting av sjøfolk

POST 73 TILSKUDD TIL SYSSELSETTING AV SJØFOLK, OVERSLAGSBEVILGNING

Sammendrag

Nettolønnsordningen innebærer at rederiene mottar refusjon tilsvarende summen av innbetalt inntektsskatt, trygdeavgift og arbeidsgiveravgift for mannskap innenfor ordningen, begrenset oppad til 198 000 kroner per år i refusjonsutbetaling per selsatt. Økt arbeidsgiveravgift for rederiene kompenseres dermed over Nærings- og fiskeridepartementets (NFD) budsjett. Det anslås at kompensasjon gjennom nettolønnsordningen vil utgjøre om lag 25 mill. kroner i 2014 og 80 mill. kroner i 2015. Det foreslås i tråd med dette å øke bevilgningen i 2014 med 25 mill. kroner.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til regjeringens forslag, jf. forslag til vedtak I.

Kap.1320 Statens Vegvesen

POST 23 DRIFT OG VEDLIKEHOLD AV RIKSVEGER, TRAFIKANT- OG KJØRETØYTILSYN M.M., KAN OVERFØRES, KAN NYTTES UNDER POST 29, POST 30, POST 31 OG POST 72

Sammendrag

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen på posten med 70 mill. kroner til tiltak på riksveg i Nordland, Troms og Finnmark. Beløp på posten kan også nyttes under kap. 1320 Statens vegvesen, post 30 Riksvegsinvesteringer. For å kunne målrette tiltakene i kompensasjonsordningen best mulig vil Samferdselsdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet legge til rette for en dialog mellom det berørte næringslivet og Finnmark, Troms og Nordland fylkeskommuner om prioriteringen av infrastrukturtiltakene i hvert fylke. Disponeringen av midlene på posten til konkrete tiltak i 2014 gjøres etter en slik prosess.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til regjeringens forslag, jf. forslag til vedtak I.

Kap. 1350 Jernbaneverket

POST 23 DRIFT OG VEDLIKEHOLD, KAN
OVERFØRES, KAN NYTTES UNDER POST 30

Sammendrag

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen på posten med 44 mill. kroner i 2014 til tiltak på jernbane i Nord-Norge. Bevilgninger på posten kan også nyttes under kap. 1350 Jernbaneverket, post 30 Investeringer i linjen. For å kunne målrette tiltakene i kompensasjonsordningen best mulig vil Samferdselsdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet legge til rette for en dialog mellom det berørte næringslivet og Finnmark, Troms og Nordland fylkeskommuner om prioriteringen av infrastrukturtiltakene i hvert fylke. Disponeringen av midlene på posten til konkrete tiltak i 2014 gjøres etter en slik prosess.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til regjeringens forslag, jf. forslag til vedtak I.

Kap. 1360 Kystverket

POST 30 NYANLEGG OG STØRRE VEDLIKEHOLD,
KAN OVERFØRES

Sammendrag

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen på posten med 10 mill. kroner i 2014 til tiltak under Kystverket. For å kunne målrette tiltakene i kompensasjonsordningen best mulig vil Samferdselsdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet legge til rette for en dialog mellom det berørte næringslivet og Finnmark, Troms og Nordland fylkeskommuner, om prioriteringen av infrastrukturtiltakene i hvert fylke. Disponeringen av midlene på posten til konkrete tiltak i 2014 gjøres etter en slik prosess.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til regjeringens forslag, jf. forslag til vedtak I.

4. Forslag fra mindretall**Forslag fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:***Forslag 1*

Stortinget ber om at ordningen med infrastrukturtiltak for Nord-Norge også skal gjelde for Namdal i Nord-Trøndelag, samt andre områder i landet der berørte virksomheter, kommuner og fylker vurderer dette som formålstjenlig som kompenserende tiltak i forbindelse med den framlagte omleggingen av DA-ordningen.

Forslag fra Senterpartiet:*Forslag 2*

Stortinget ber regjeringen snarest komme i gang med å notifisere endringer i DA-ordningen som inkluderer transportsektoren i ordningen fullt ut.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen notifisere endringer i DA-ordningen som inkluderer større deler av energi-sektoren i ordningen.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen foreta løpende vurderinger av muligheten for å notifisere ytterligere endringer i DA-ordningen gjennom å inkludere hele eller deler av utelatte sektorer i ordningen.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen sørge for utsatt frist for implementering til minst 1. januar 2015 for bedrifter som påvirkes negativt av endringer i DA-ordningen, samt bedrifter som driver blandet virksomhet.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag til kompenserende tiltak i forbindelse med endringer i DA-ordningen for 2015 og videre i forbindelse med statsbudsjettet 2015. I den forbindelse ber Stortinget om at regjeringen beregner de reelle virkningene av de ulike kompenserende tiltakene.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen foreta beregninger av de regionaløkonomiske effektene av endringene i DA-ordningen, knyttet til sysselsetting og lokalisering/relokalisering av arbeidsplasser og bedrifter i ulike næringer. Stortinget ber videre om at disse virkningene inkluderes i det beløp som totalt sett skal kompenseres til den enkelte region, og at man i den forbindelse med dette også vurderer kompensasjon til næringer som indirekte rammes av endringene i DA-ordningen.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet 2015 legge frem beregninger av økte administrative kostnader for bedriftene som følge av endringer i DA-ordningen, og at disse kostnadene inkluderes i det beløp som samlet sett skal kompenseres.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet 2015 fremme forslag om kompensierende tiltak som innebærer at de negative virkningene som endringen i DA-ordningen har for bedrifter, kommuner og regioner, kompenseres fullt ut krone for krone til berørte regioner.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med de årlige budsjettbehandlingene fremlegge beregninger og vurderinger av om iverksatte kompensierende tiltak har den tilsktede effekt, og ved behov fremme forslag om ytterligere kompensierende tiltak for å sørge for reell kompensasjon krone for krone for virkningen av endringen i DA-ordningen.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2015 foreslå tilpasninger i avgiftsstrukturen, for eksempel gjennom nedsettelse av lufthavnavgiftene, som ivaretar distriktsrutene innenfor luftfart i forbindelse med statsbudsjettet 2015.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen kjøpe sosiale rabatter på ekspressbussene som kompensierende tiltak for virkningen av endringen i DA-ordningen.

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen komme med en mer presis beregning av fribeløpsordningen enn den som fremkommer i Prop. 118 S (2013–2014).

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen gjøre en sektoravklaring i DA-ordningen for taubaner, kabelbaner og skiheiser, samt utrede mulighetene for å innføre en terskelverdi for hvor stor del av driften innenfor reiseliv som innebærer transport.

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen kompensere fylkeskommunene fullt ut for økte kostnader til kjøp av transporttjenester knyttet til endringen i DA-ordningen.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen kompensere fylkeskommunene fullt ut for økte kostnader knyttet til drift av fylkesveier i forbindelse med endringen i DA-ordningen.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen iverksette ekstraordinære tiltak for å styrke forsynings sikkerheten av elektrisk kraft i Nord-Norge.

Forslag 18

Stortinget ber regjeringen justere inntektsrammene for berørte nettselskap for å kompensere for effekten av økt arbeidsgiveravgift i perioden 1. juli 2014–1. juli 2016.

Forslag 19

Stortinget ber regjeringen om at leverandører til unntatte sektorer som ellers faller inn under ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift, må unntas fra plikt om å beregne forhøyet sats frem til 1. januar 2015.

Forslag 20

Stortinget ber regjeringen styrke ordningen for utjevning av nettleie, og som et minimum reversere de kutt som ble gjennomført av regjeringen Solberg i statsbudsjettet 2014.

Forslag 21

Stortinget ber regjeringen foreta nye beregninger av hva de økte kostnadene knyttet til fylkeskommunenes kjøp av transporttjenester beløper seg til i 2014, og eventuelt komme tilbake til Stortinget i forbindelse med nysalderingen av statsbudsjettet 2014. Stortinget ber regjeringen vurdere om tilskuddene bør øremerkes.

Forslag 22

Stortinget ber regjeringen påse at finansforetak i berørte kommuner kompenseres for bortfall av differensiert arbeidsgiveravgift gjennom en ordning for kompetanseutvikling.

Forslag 23

Stortinget ber regjeringen styrke tilgangen på risikovillig kapital i regioner som påvirkes negativt av endringene i differensiert arbeidsgiveravgift.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 24*

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag til kompensierende tiltak i for-

bindelse med endringen av den differensierte arbeidsgiveravgiften, som reelt og fullt ut kompensierer de berørte bedrifter og regioner. Saken må legges fram så raskt som mulig høsten 2014.

Tilrådingens forslag til vedtak III-VII fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Venstre og Sosialistisk Venstreparti.

5. Komiteens tilråding

Tilrådingens forslag til vedtak I og II fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råar Stortinget til å gjøre slike

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2014 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post		Kroner
Utgifter			
572	Rammetilskudd til fylkeskommuner		
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 571 post 64</i> , forhøyes med ..... fra kr 512 000 000 til kr 556 000 000	44 000 000
909	Tiltak for sysselsetting av sjøfolk		
	73	Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med ..... fra kr 1 700 000 000 til kr 1 725 000 000	25 000 000
1320	Statens vegvesen		
	23	Drift og vedlikehold av riksveger, trafikant- og kjøretøytilsyn m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 29, post 30, post 31 og post 72</i> , forhøyes med ..... fra kr 9 634 500 000 til kr 9 704 500 000	70 000 000
1350	Jernbaneverket		
	23	Drift og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30</i> , forhøyes med ..... fra kr 6 060 900 000 til kr 6 104 900 000	44 000 000
1360	Kystverket		
	30	Nyanlegg og større vedlikehold, <i>kan overføres</i> , forhøyes med ..... fra kr 529 260 000 til kr 539 260 000	10 000 000
Inntekter			
5700	Folketrygdens inntekter		
	72	Arbeidsgiveravgift, forhøyes med ..... fra kr 165 500 000 000 til kr 165 588 000 000	88 000 000

II

§§ 1–5 skal lyde:

Fra 1. juli 2014 gjøres følgende endringer i Stortingets vedtak 5. desember 2013 om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2014:

§ 1. Beregning av avgift og regler om soneplassering

(1) Arbeidsgiveravgift beregnes *som hovedregel* etter satsen som gjelder i den sonen hvor arbeidsgiver anses å drive virksomhet. *Det kan likevel ikke benyttes redusert sats når arbeidsgiver har virksomhet*

innenfor nærmere angitte sektorer eller når arbeidsgiver er i økonomiske vanskeligheter, jf. § 4 og § 3 annet ledd.

(2) Et foretak som er arbeidsgiver, anses å drive virksomhet i den kommunen hvor foretaket skal være registrert etter enhetsregisterloven. En privatperson som er arbeidsgiver, anses å drive virksomhet i den kommunen hvor vedkommende er bosatt ifølge folkeregisteret.

(3) *Dersom arbeidsgiver er et foretak med (...)* registrerte underenheter, jf. forskrift 9. februar 1995 nr. 114 om registrering av juridiske personer m.m. i Enhetsregisteret § 10, anses hver underenhet som egen beregningsenhet for arbeidsgiveravgift.

(4) Utføres hoveddelen av arbeidstakerens arbeid i en annen sone enn der virksomheten drives, jf. annet ledd, og enhetsregisterreglene på grunn av virksomhetens art ikke påbyr at underenhet registreres i sonen hvor arbeidet utføres (*ambulerende virksomhet*), benyttes likevel satsen i denne andre sonen hvor arbeidet utføres på den del av lønn mv. som knytter seg til dette arbeidet. Det samme gjelder ved arbeidsutleie, dersom arbeidstakeren utfører hoveddelen av sitt arbeid i en annen sone enn i den sonen arbeidsgiver anses å drive virksomhet. Med hoveddelen av arbeidet menes her mer enn halvparten av antall arbeidsdager arbeidstakeren har gjennomført for arbeidsgiveren i løpet av avgiftsterminen. *Arbeidsgiveravgift av etterbetaling av lønn mv. beregnes forholdsmessig med de satsene som skal benyttes på lønn mv. til den enkelte arbeidstaker for arbeid utført i inneværende termin.*

(5) Flytter arbeidsgiveren eller underenheten fra en sone til en annen, legges satsen i tilflyttingssonen til grunn fra og med påfølgende avgiftstermin etter registrert flyttedato.

§ 2. Soner for arbeidsgiveravgift

(1) Sone I omfatter de områder som ikke er nevnt nedenfor. Arbeidsgivere beregner avgiften etter satsen som gjelder for sone I, hvis ikke annet følger av dette vedtaket.

(2) Sone Ia omfatter:

- kommunene Frosta og Leksvik i Nord-Trøndelag fylke,
- kommunene Rissa, Midtre Gauldal og Selbu i Sør-Trøndelag fylke,
- kommunene Herøy, Haram, Midsund, Aukra, Eide og Gjemnes i Møre og Romsdal fylke,
- kommunene Flora, Sogndal og Førde i Sogn og Fjordane fylke,
- kommunene Etne, Bømlo, Kvam og Modalen i Hordaland fylke,
- kommunene Finnøy og Vindafjord i Rogaland fylke,

- kommunene Åseral, Audnedal, Hægebostad og Sirdal i Vest-Agder fylke,
- kommunene Vegårshei og Iveland i Aust-Agder fylke,
- kommunen Sigdal i Buskerud fylke,
- kommunen Gausdal i Oppland fylke.

(3) Sone II omfatter:

- kommunene Meråker, Verran og Inderøy i Nord-Trøndelag fylke,
- kommunene Ørland og Agdenes i Sør-Trøndelag fylke,
- kommunene Sande, Norddal, Stranda, Stordal, Vestnes, Rauma, Nettet, Sandøy, Tingvoll og Sunndal i Møre og Romsdal fylke,
- kommunene Gulen, Solund, Hyllestad, Høyanger, Vik, Balestrand, Leikanger, Aurland, Lærdal, Årdal, Luster, Askvoll, Fjaler, Gaular, Jølster, Naustdal, Bremanger, Vågsøy, Selje, Eid, Hornindal, Gloppen og Stryn i Sogn og Fjordane fylke,
- kommunene Tysnes, Kvinnherad, Jondal, Odda, Ullensvang, Eidfjord, Ulvik, Granvin, Fedje og Masfjorden i Hordaland fylke,
- kommunene Hjelmeland, Suldal, Sauda, Kvitøy og Utsira i Rogaland fylke,
- kommunene Risør, Gjerstad, Åmli, Evje og Hornnes, Bygland, Valle og Bykle i Aust-Agder fylke,
- kommunene Drangedal, Nome, Tinn, Hjartdal, Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal, Tokke og Vinje i Telemark fylke,
- kommunene Flå, Nes, Gol, Hemsedal, Ål, Hol, Rollag og Nore og Uvdal i Buskerud fylke,
- kommunene Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu, Søndre Land og Nordre Land i Oppland fylke,
- kommunene Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Eidskog, Grue, Åsnes, Våler, Trysil og Åmot i Hedmark fylke.

(4) Sone III omfatter:

- kommunen Snåsa i Nord-Trøndelag fylke,
- kommunene Hemne, Snillfjord, Bjugn, Oppdal, Rennebu, Meldal, Røros, Holtålen og Tydal i Sør-Trøndelag fylke,
- kommunene Vanylven, Surnadal, Rindal, Halså og Aure i Møre og Romsdal fylke,
- kommunene Dovre, Lesja, Skjåk, Lom, Vågå, Sel, Sør-Aurdal, Etnedal, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Øystre Slidre og Vang i Oppland fylke,
- kommunene Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal og Os i Hedmark fylke.

- (5) Sone IV omfatter:
- Troms fylke, med unntak av kommunene Karlsøy, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa, Kvænangen og Tromsø,
  - Nordland fylke, med unntak av kommunen Bodø,
  - kommunene Namsos, Namdalseid, Lierne, Røyrvik, Namsskogan, Grong, Høylandet, Overhalla, Fosnes, Flatanger, Vikna, Nærøy og Leka i Nord-Trøndelag fylke,
  - kommunene Hitra, Frøya, Åfjord, Roan og Osen i Sør-Trøndelag fylke,
  - kommunen Smøla i Møre og Romsdal fylke.
- (6) Sone IVa omfatter:
- kommunen Tromsø i Troms fylke,
  - kommunen Bodø i Nordland fylke.
- (7) Sone V omfatter:
- Finnmark fylke,
  - kommunene Karlsøy, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen i Troms fylke.

§ 3. Satser for arbeidsgiveravgift etter sone

(1) *Satsene* for arbeidsgiveravgift for inntektsåret 2014 er:

- Sone I: 14,1 pst.
- Sone Ia: 14,1 pst., men likevel 10,6 pst. så lenge differansen mellom den avgift som ville følge av satser på henholdsvis 14,1 pst. og 10,6 pst. ikke overstiger grensene for bagatellmessig støtte, jf. § 4 tredje og fjerde ledd. Bestemmelsene om redusert avgiftssats i sone Ia gjelder ikke foretak som er omfattet av helseforetaksloven, og statsforvaltningen

som omfattes av reglene i folketrygdloven § 24-5 tredje ledd.

- Sone II: 10,6 pst.
- Sone III: 6,4 pst.
- Sone IV: 5,1 pst.
- Sone IVa: 7,9 pst.
- Sone V: 0 pst. Samme sats gjelder for avgift som svares av arbeidsgivere hjemmehørende på Svalbard, og når andre arbeidsgivere utbetaler lønn og annen godtgjørelse som blir skattlagt etter lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard.

(2) *Arbeidsgivere som er i økonomiske vanskeligheter, jf. ESAs retningslinjer for støtte til foretak i vanskeligheter, må beregne avgift etter satsen som gjelder i sone I. Det samme gjelder arbeidsgivere med utestående krav på tilbakebetaling av ulovlig statsstøtte. Bestemmelsen i første og annet punktum gjelder likevel ikke så lenge differansen mellom den avgiften som ville følge av satsen i lokaliseringssonen og satsen i sone I, ikke overstiger grensene for bagatellmessig støtte, jf. § 4 tredje ledd.*

(3) Arbeidsgivere som beregner arbeidsgiveravgift etter reduserte satser plikter å avgi erklæring om hvorvidt foretaket er i økonomiske vanskeligheter.

§ 4. Særregler om avgiftssats og avgiftsberegning for arbeidsgivere med aktiviteter innenfor visse sektorer og andre arbeidsgivere som beregner avgift med redusert sats etter reglene om bagatellmessig støtte

(1) Arbeidsgivere i sonene II-V, eller med ambulerende virksomhet i disse sonene, som *utfører aktiviteter omfattet av tabellen nedenfor, skal beregne avgift etter satsen for sone I, uansett hvor arbeidsgiver er lokalisert eller arbeidet blir utført. Tilsvarende gjelder for lønn mv. til utleide arbeidstakere som utfører slike aktiviteter.*

Stålsektoren *Aktiviteter knyttet til produksjon av aktiviteter som nevnt i Annex II til ESAs retningslinjer for regionalstøtte 2014–2020*

Syntetfibersektoren *Aktiviteter knyttet til produksjon av aktiviteter som nevnt i Annex IIa til ESAs retningslinjer for regionalstøtte 2014–2020*

Næringskoder, jf. Norsk standard for næringsgruppering (SN2007)

Energisektoren

Næringshovedområde 35 Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning

Transportsektoren

49.1 Passasjertransport med jernbane

49.2 Godstransport med jernbane

49.31 Transport med rutebil og sporvei i by- og forstadsområder

49.39 Landtransport med passasjerer ikke nevnt annet sted

49.41	Godstransport på vei
50	Sjøfart
51.1	Lufttransport med passasjerer
51.21	Lufttransport med gods
Lufthavner	
52.23	Andre tjenester tilknyttet lufttransport
Finansierings- og forsikringsvirksomhet mv.	
64	Finansieringsvirksomhet
65	Forsikringsvirksomhet og pensjonskasser, unntatt trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning
66	Tjenester tilknyttet finansierings- og forsikringsvirksomhet
70.10	Hovedkontortjenester, men bare for så vidt gjelder tjenester som ytes innenfor et konsern
70.22	Bedriftsrådgivning og annen administrativ rådgivning, men bare for så vidt gjelder tjenester som ytes innenfor et konsern

---

(2) Arbeidsgivere med blandet virksomhet kan, dersom de har et klart regnskapsmessig skille mellom lønn mv. knyttet til aktiviteter som nevnt i første ledd og andre aktiviteter, uten hinder av første ledd beregne avgiften etter satsene i § 3, eventuelt i § 5, for den del av avgiftsgrunnlaget som ikke er knyttet til aktiviteter som nevnt i første ledd.

(3) Arbeidsgivere kan uten hinder av første ledd beregne arbeidsgiveravgift for aktiviteter som nevnt i første ledd etter satsene for lokaliseringssonen, så lenge differansen mellom den avgift som ville følge av satsen i lokaliseringssonen og satsen i sone I, ikke overstiger 450 000 kroner for arbeidsgiveren i 2014. Dersom arbeidsgiver anses å være en del av et konsern, jf. forordning (EU) nr. 1407/2013 om bagatellmessig støtte, gjelder beløpsgrensen for hele konsernet under ett. For aktiviteter knyttet til godstransport på vei, jf. næringskode 49.41 Godstransport på vei, må differansen ikke overstige 225 000 kroner i 2014.

(4) Når en arbeidsgiver beregner avgift med redusert sats i sone Ia eller etter tredje ledd, kan den samlede fordelingen av bagatellmessig støtte i form av redusert avgift og annen bagatellmessig støtte til arbeidsgiveren ikke overstige 450 000 kroner i 2014, jf. forordning (EU) nr. 1407/2013 om bagatellmessig

støtte. For aktiviteter knyttet til godstransport på vei må slik samlet støtte ikke overstige 225 000 kroner i 2014. Arbeidsgiver som mottar annen støtte til dekning av lønn mv., kan ikke beregne redusert avgift etter bestemmelsene i denne paragraf.

(5) Arbeidsgivere som beregner redusert sats etter bestemmelsen i tredje ledd, plikter å gi opplysninger om eventuell annen bagatellmessig støtte og støtte til dekning av lønnskostnader som arbeidsgiver har blitt tildelt i terminen.

§ 5. Særregel om avgiftssats for aktiviteter knyttet til produkter som ikke omfattes av EØS-avtalen

(1) Arbeidsgivere som utfører aktiviteter knyttet til produksjon, foredling og engroshandel av produkter som ikke omfattes av EØS-avtalen, jf. avtalens § 8, beregner arbeidsgiveravgift med 5,1 pst. når virksomheten drives i sone IVa, og med 10,6 pst. når den drives i sone Ia. Dette gjelder aktiviteter som er omfattet av næringskodene i tabellen nedenfor. Dersom arbeidsgiver også utfører andre aktiviteter enn de som er nevnt nedenfor, gjelder § 4 annet ledd om blandet virksomhet tilsvarende.

Næringskode, jf. Norsk standard for næringsgruppering (SN2007)

01.1–01.3	Dyrking av ettårige vekster, flerårige vekster og planteformering
01.4	Husdyrhold
01.5	Kombinert husdyrhold og planteproduksjon
01.6	Tjenester tilknyttet jordbruk og etterbehandling av vekster etter innhøsting
01.7	Jakt, viltstell og tjenester tilknyttet jakt og viltstell

02.1–02.3	Skogskjøtsel og andre skogbruksaktiviteter, avvirkning og innsamling av viltvoksende produkter av annet enn tre og del av 16.10 (produksjon av pæler)
02.40	Tjenester tilknyttet skogbruk (med unntak av tømmermåling)
03.11–03.12	Hav- og kystfiske og fangst og ferskvannsfiske
03.21–03.22	Hav- og kystbasert akvakultur og ferskvannsbasert akvakultur
10.11–10.13	Bearbeiding og konservering av kjøtt og fjørfekjøtt og produksjon av kjøtt- og fjørfeverer
10.20	Bearbeiding og konservering av fisk, skalldyr og bløtdyr
10.3	Bearbeiding og konservering av frukt og grønnsaker
10.4	Produksjon av vegetabiliske og animalske oljer og fettstoffer
10.5	Produksjon av meierivarer og iskrem
10.6	Produksjon av kornvarer, stivelse og stivelsesprodukter, samt del av 10.89 (produksjon av kunstig honning og karamell)
10.85	Produksjon av ferdigmat
10.9	Produksjon av fôrvarer
46.2	Engroshandel med jordbruksråvarer og levende dyr
46.31	Engroshandel med frukt og grønnsaker, samt del av 10.39 (produksjon av skrellede grønnsaker og blandede salater)
46.32	Engroshandel med kjøtt og kjøttvarer
46.33	Engroshandel med meierivarer, egg, matolje og -fett
46.381	Engroshandel med fisk, skalldyr og bløtdyr
50.202	Innenriks sjøtransport med gods, men bare for så vidt gjelder drift av brønnbåter
52.10	Lagring, men bare for så vidt gjelder drift av kornsiloer.

III

Stortinget ber regjeringen følge rettsutviklingen i EU/EØS nøye og så raskt som mulig vurdere om det er mulig å få gjennomslag for endringer i notifikasjonen i DA-ordningen som inkluderer transportsektoren eller større deler av transportsektoren.

IV

Stortinget ber regjeringen komme tilbake senest i revidert nasjonalbudsjett 2015 med en vurdering av effektene av de kompenserende tiltakene som er foreslått i Prop. 118 S (2013–2014) og eventuelt foreslå endringer.

V

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet 2015 vurdere kompensasjon for fylkeskommunenes økte kostnader som følge av endringene i DA-ordningen, knyttet til investeringer, drift og vedlikehold av fylkesveier.

VI

Stortinget ber regjeringen kvalitetssikre hva fylkeskommunenes økte kostnader til kjøp av transporttjenester blir i 2014 som følge av endringene i DA-ordningen, og eventuelt komme tilbake til Stortinget i forbindelse med ny saldering av statsbudsjettet 2014. Stortinget ber regjeringen også vurdere hvordan man kan sikre at kompensasjonen kommer bedriftene til gode.

VII

Stortinget ber regjeringen vurdere om ekstraordinære tiltak for å styrke forsynings sikkerheten av kraft kan være et godt kompenserende tiltak for næringer som er berørt av endringene i DA-ordningen. Videre ber Stortinget regjeringen vurdere om kompetansehevende tiltak også kan være et formålstjenlig kompenserende tiltak som da må gjelde alle sektorer som blir unntatt fra ordningen med redusert arbeidsgiveravgift.

Oslo, i finanskomiteen, den 18. juni 2014

Hans Olav Syversen

leder

Lisbeth Berg-Hansen

ordfører

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Finansministeren

Stortingets presidentskap
Ekspedisjonskontoret
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
14/1211 -

Dato
/ 8 .06.2014

ESAs vedtak om godkjenning av ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift for perioden 1. juli 2014 til 31. desember 2020.

Vedlagt følger ESAs brev av i dag om notifikasjonen av ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift 2014-2020 og ESAs vedtak om godkjenning av ordningen.

Som det fremgår av vedtaket, har ESA godkjent ordningen slik den ble notifisert 3. juni 2014, for perioden 1. juli 2014 til 31. desember 2020.

Regjeringens forslag til endring av den differensierte arbeidsgiveravgiften, jf. Prop. 118 S (2013-2014) om endring av den differensierte arbeidsgiveravgiften og kompensierende tiltak, er utformet i samsvar med den ordningen som ble notifisert 3. juni.

Dagens vedtak fra ESA innebærer at ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift kan videreføres fra og med 1. juli, dersom Stortinget vedtar de forslagene til endringer i Stortingets vedtak om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2014 som er fremmet i Prop. 118 S (2013-2014).

Med hilsen

Siv Jensen

Vedlegg: ESAs vedtak 18. juni 2014 om differensiert arbeidsgiveravgift

Case No: 75204
Event No: 704376
Dec. No: 225/14/COL

EFTA SURVEILLANCE AUTHORITY DECISION
of 18 June 2014
on regionally differentiated social security contributions 2014-2020

(Norway)

The EFTA Surveillance Authority (“the Authority”)

HAVING REGARD to:

The Agreement on the European Economic Area (“the EEA Agreement”), in particular to its Article 61(3)(c),

The Agreement between the EFTA States on the Establishment of a Surveillance Authority and a Court of Justice (“the Surveillance and Court Agreement”), in particular to Article 24,

Protocol 3 to the Surveillance and Court Agreement (“Protocol 3”), in particular to Article 1(3) of Part I and Article 4(3) of Part II,

Whereas:

I. FACTS

1. Procedure

- (1) Following pre-notification discussions, the Norwegian authorities notified the regionally differentiated social security contributions 2014-2020, pursuant to Article 1(3) of Part I of Protocol 3 by letter of 13 March 2014¹
- (2) By letter dated 2 May 2014², the Authority requested additional information. By letters dated 20 May 2014³ the Norwegian authorities replied to the information request and on 3 June 2014 they submitted an updated notification⁴. The Authority therefore considered the notification to be complete on 3 June 2014.

2. Background

- (3) Social security contributions have been regionally differentiated in Norway since 1975. The Authority last made a full assessment of the system of regionally differentiated social security contributions in 2006. At this point in time the Authority raised no objections to

---

¹ Events No 702438-702440, 702442 and 702443.

² Event No 703024

³ Event No 708833,

⁴ Event No 710094

the system.⁵ The scheme was approved until 31 December 2013. This approval was later extended until 30 June 2014, when⁶ the new Guidelines on Regional State Aid for 2014-2020⁷ entered into force. The notified scheme falls to be assessed under these new Guidelines (“the RAG”).

3. Objective of the scheme

- (4) The objective of the notified measure is to reduce or prevent depopulation in the most sparsely populated regions in Norway by stimulating employment. The scheme is designed to offset employment costs. Accordingly, undertakings located in the least populated areas pay social security contributions at a reduced rate.
- (5) According to the Norwegian authorities, the labour market is the most important factor influencing people’s choice of where to live.⁸ The Norwegian authorities refer in this respect to a study by the Norwegian Institute for Urban and Regional Research (the NIBR Study) on individual and household decisions on migration and non-migration,⁹ and another study by Møreforskning Molde (the MM Study).¹⁰
- (6) The Norwegian authorities explain that the NIBR Study finds that when young people move to larger cities their motivation for doing so is related to employment.¹¹ Furthermore, the Norwegian authorities have stated that employment opportunities constitute an important factor for migration from central areas to peripheral areas.
- (7) According to the Norwegian authorities, the operating aid scheme is the least distortive manner in which they could achieve the stated objective.¹²
- (8) In their view, investment aid would promote private capital spending in the supported regions, and that investment aid would be a useful tool to address specific regional insufficiencies in the capital markets. However, the Norwegian authorities also state that in the least populated areas the main problem is often a lack of profitable new investment projects, rather than a lack of risk capital.¹³ Therefore, although the Norwegian authorities acknowledge that investment aid could lead to an increase in employment, they argue that the direct subsidy of labour costs through the notified scheme is a better and more targeted instrument for achieving the stated objective.¹⁴

4. Aid measure and its national legal basis

- (9) On the basis of Section 23-2 of the National Insurance Act,¹⁵ all employers in Norway are subject to compulsory contributions to the national social security scheme. The contribution is calculated on the basis of the gross salary paid to the employee. The

⁵ Decision No 228/06/COL (OJ C 305 14.12.2006 p. 32). For an account of the history of the scheme, see Chapter I.2 of that decision.

⁶ Decision No 479/13/COL (OJ C 66 6.3.2014 p. 8).

⁷ OJ L 166 5.6.2014 p. 44.

⁸ Event No 710094, updated notification dated 3 June 2014, section 9, page 11.

⁹ NIBR report 2012:22 by Kjetil Sørli, Marit Aure and Bjørg Langset *Hvorfor flytte? Hvorfor bli boende? Bo- og flyttemotiver de første årene på 2000 tallet* (available only in Norwegian) available for download at the following url.: <http://www.nibr.no/filer/2012-22.pdf>.

¹⁰ *An empirical and theoretical perspective on regional differentiated payroll taxes in Norway* by Arild Hervik and Mette Rye at Møreforskning Molde.

¹¹ Event No 710094, updated notification dated 3.6.2014, section 9, page 12.

¹² Event No 710094, updated notification dated 3.6.2014, section 15, page 48.

¹³ Event No 710094, updated notification dated 3.6.2014, section 11, page 24.

¹⁴ Event No 710094, updated notification dated 3.6.2014, section 11, page 24

¹⁵ LOV-1997-02-28-19.

general rate in Norway is 14.1%. The notified aid constitutes the reductions (explained in part I.0 of this decision) of the social security contributions below the general rate.

- (10) According to paragraph 12 of Section 23-2, the tax rates are determined annually by the Norwegian Parliament. On the basis of that provision, the Parliament may adopt differentiated contribution rates, as well as specific provisions for undertakings within certain sectors. Thus, it is the National Insurance Act, in conjunction with the annual decisions of the Parliament, that forms the national legal basis for the notified measure.

5. Recipients

5.1 Eligible recipients

- (11) An employer having its business activity registered in the geographical area covered by the scheme is eligible for a reduced social security tax rate unless it is active in a sector that is not covered by the scheme (see part I.5.2 of this decision).
- (12) The employer is automatically entitled to the reduced rate, and does not have to apply for it. If an employer has more than one registered business location, the aid will only be granted with respect to the employees who work within the eligible area. If an employee spends half or more of their working time in a zone other than the one in which their employer is located, the rate is based on the applicable rate in the zone in which the majority of the employee's time is spent.
- (13) This is a horizontal scheme, including activities which fall outside the scope of the EEA Agreement (as delimited in Article 8 thereof). However, aid to these undertakings likewise falls outside scope of decision.

5.2 Sectors and activities ineligible for aid

- (14) Undertakings operating in the following sectors or activities will not be eligible for aid under the scheme:
- a. steel (as defined in Annex II to the RAG),¹⁶
  - b. synthetic fibres (as defined in Annex II(a) to the RAG),¹⁷
  - c. transport,¹⁸ (NACE¹⁹ Rev. 2 Divisions 49 Land transport and transport via pipelines, 50 Water transport and 51 Air transport. Excluding NACE 49.32 Taxi operation, 49.42 Removal services, 49.5 Transport via pipeline, 51.22 Space transport),
  - d. airports,²⁰
  - e. energy,²¹ (NACE Rev. 2 Division 35)

¹⁶ RAG para. 9.

¹⁷ RAG para. 9.

¹⁸ RAG para. 10 and Article 2(44) of the Commission Regulation declaring certain categories of aid compatible with the internal market in application of Articles 107 and 108 of the Treaty (the "General Block Exemption Regulation") adopted in principle on 21.5.2014, available online at: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/gber_regulation_en.pdf.

¹⁹ NACE is an acronym for *Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne*; Statistical Classification of Economic Activities in the European Community. The current version is Rev. 2 (2008).

²⁰ RAG para. 11.

²¹ RAG para. 11 clarifies that these guidelines will not apply to state aid granted in the energy sector. In the General Block Exemption Regulation the energy sector is defined as "energy generation, transmission and infrastructure". The Authority consider on this basis that the activities defined in

- f. financial and insurance activities (NACE Rev. 2 Section K),²² and
- g. undertakings performing intra-group activities and whose principal activity falls under NACE Rev. 2 classes 70.10 Activities of head offices or 70.22 Business and other management consultancy activities.²³

(15) An undertaking active in sectors falling both inside and outside the scheme will be eligible for a reduction in social security contributions for the labour costs strictly related to the eligible activities. However, in order for such an undertaking to be eligible for a reduced social security rate under the scheme, it has to keep separate accounts, clearly identifying direct and indirect labour costs and allocating them on the basis of consistently applied and objectively justifiable principles, in order to demonstrate that the ineligible activities will not benefit from reduced social security contributions. Undertakings active in both eligible and ineligible activities that do not keep such separate accounts are not eligible for aid under the scheme.

5.3 Firms in difficulties or with outstanding recovery orders will not be eligible

(16) Firms with outstanding recovery orders²⁴ and firms in difficulties²⁵ will not be eligible for aid under the scheme. Undertakings that find themselves in difficulties are obliged to report this fact to the Norwegian authorities.

6. The eligible geographical area

6.1 Three-step method for establishing the eligible geographical area

- (17) In order to achieve the goal of reducing or preventing depopulation, the Norwegian authorities intend to grant regional operating aid to ease the burden of employers who, due to the location of their undertakings in peripheral areas, have to carry additional costs due to the low population density and distance to larger markets.
- (18) The Norwegian authorities have explained that they, in designating the eligible areas, have been guided by the principles that (i) the relevant region should have a real need for regional aid and that (ii) regions facing similar challenges should be treated equally.
- (19) In order to assess the regional disadvantages in a systematic manner, the Norwegian authorities have developed a so-called periphery index. The periphery index is a compound expression of periphery. It aims to reflect the four major socioeconomic factors (geography, demography, labour market and income) relevant for distinguishing between the degree of periphery problems in regions of Norway, and thus aims to demonstrate the necessity and appropriateness of the scheme by giving a numeric value to the regional disadvantages that the various municipalities face. The following table gives an overview of those factors and how they are weighted.

NACE Rev. 2 Division 35, are excluded from the scope of the RAG. NACE Division 35, Electricity, gas steam and air conditioning supply, is comprised of: 35.1, Electric power generation, transmission and distribution; 35.2, Manufacture of gas; distribution of gaseous fuels through mains; and 35.3, Steam and air conditioning supply.

²² RAG para. 17.

²³ RAG para. 17.

²⁴ RAG para. 19.

²⁵ RAG para. 18.

Periphery index	Indicators	Weight
Geography	Centrality, number of inhabitants in local centres of different sizes (there are 11 classes of centrality)	20
	Population densities (inhabitants per m ²)	10
	Travel time to Oslo (in minutes)	10
Demography	Population growth last 10 years (%)	20
	Proportion of people above the age of 67 (%)	5
	Proportion of women of 20-39 years (%)	5
Labour market	Proportion of employees residing in the same municipality, share of population of 20-64 years (%)	10
	Employment growth last 10 years (%)	10
Income	Income per inhabitant above the age of 17 (NOK)	10

- (20) The periphery index for each municipality is given as a single value between 0 (most peripheral and weakest development) and 100 (most central and strongest development).²⁶
- (21) For the Norwegian authorities, the second step in determining the eligible geographical area has been to apply the principles on operating aid set out in the RAG.
- (22) More specifically, the Norwegian authorities have applied the principles set out point 149 of the RAG, on the demarcation of the regional aid investment map. These principles emphasise that population density is an important parameter when determining which areas should be eligible for regional aid.
- (23) Furthermore, the Norwegian authorities have endeavoured to ensure that the principle set out in point 16 of the RAG is satisfied: operating aid is not to be regarded as compatible with the internal market unless it is awarded to tackle specific or permanent handicaps faced by undertakings in disadvantaged regions.
- (24) The third step has been to separate the eligible municipalities into different zones, with different levels of reduced social security contribution rates for each particular zone. This step is aimed at ensuring the proportionality of the scheme.
- (25) The municipalities falling within each of the zones covered by the geographical scope of the notified scheme (Zone 1 falls outside the scheme's geographical scope) are as follows:

Zone 2	
County	Municipality
Nord-Trøndelag	Meråker, Verran, Inderøy
Sør-Trøndelag	Ørland, Agdenes
Møre og Romsdal	Sande, Norddal, Stranda, Stordal, Vestnes, Rauma, Nesset, Sandøy,

²⁶ A report on the periphery index (*Distriktsindeksen 2013 – metode datakilder og kvalitetssikring* by the Ministry of local government and modernisation, dated 27.6.2013), as well as the data used to determine the periphery index for each municipality, are available at the following website: www.regjeringen.no/distriktsindeksen2013.

	Tingvoll, Sunndal
Sogn og Fjordane	Gulen, Solund, Hyllestad, Høyanger, Vik, Balestrand, Leikanger, Aurland, Lærdal, Årdal, Luster, Askvoll, Fjaler, Gaular, Jølster, Naustdal, Bremanger, Vågsøy, Selje, Eid, Hornindal, Gloppen, Stryn
Hordaland	Tysnes, Kvinnherad, Jondal, Odda, Ullensvang, Eidfjord, Ulvik, Granvin, Fedje, Masfjorden
Rogaland	Hjelmeland, Suldal, Sauda, Kvitsøy, Utsira
Aust-Agder	Risør, Gjerstad, Åmli, Evje og Hornnes, Bygland, Valle, Bykle
Telemark	Drangedal, Nome, Tinn, Hjartdal, Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal, Tokke, Vinje
Buskerud	Flå, Nes, Gol, Hemsedal, Ål, Hol, Rollag, Nore og Uvdal
Oppland	Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu, Søndre Land, Nordre Land
Hedmark	Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Eidskog, Grue, Åsnes, Våler, Trysil, Åmot

Zone 3	
County	Municipality
Nord-Trøndelag	Snåsa
Sør-Trøndelag	Hemne, Snillfjord, Bjugn, Oppdal, Rennebu, Meldal, Røros, Holtålen, Tydal
Møre og Romsdal	Vanylven, Surnadal, Rindal, Halså, Aure
Oppland	Dovre, Lesja, Skjåk, Lom, Vågå, Sel, Sør-Aurdal, Etnedal, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Østre Slidre, Vang
Hedmark	Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal, Os

Zone 4	
County	Municipality
Troms	Harstad, Kvæfjord, Skånland, Ibestad, Gratangen, Lavangen, Bardu, Salangen, Målselv, Sørreisa, Dyrøy, Tranøy, Torsken, Berg, Lenvik, Balsfjord
Nordland	Narvik, Bindal, Sømna, Brønnøy, Vega, Vevelstad, Herøy, Alstahaug, Leirfjord, Vefsn, Grane, Hattfjelldal, Dønna, Nesna, Hemnes, Rana, Lurøy, Træna, Rødøy, Meløy, Gildeskål, Beiarn, Saltdal, Fauske, Sørfold, Steigen, Hamarøy, Tysfjord, Lødingen, Tjeldsund, Evenes, Ballangen, Røst, Værøy, Flakstad, Vestvågøy, Vågan, Hadsel, Bø, Øksnes, Sortland, Andøy, Moksnes
Nord-Trøndelag	Namsos, Namdalseid, Lierne, Røyrvik, Namsskogan, Grong, Høylandet, Overhalla, Fosnes, Flatanger, Vikna, Nærøy, Leka
Sør-Trøndelag	Hitra, Frøya, Åfjord, Roan, Osen
Møre og Romsdal	Smøla

Zone 4a	
County	Municipality
Troms	Tromsø
Nordland	Bodø

Zone 5	
County	Municipality
Finnmark ²⁷	Vardø, Vadsø, Hammerfest, Guovdageaidnu-Kautokeino, Alta, Loppa, Hasvik, Kvalsund, Måsøy, Nordkapp, Porsanger, Kárásjohka-Karasjok, Lebesby, Gamvik, Berlevåg, Deatnu-Tana, Unjárga-Nesseby, Båtsfjord, Sør-Varanger
Troms	Karlsøy, Lyngen, Storfjord, Gaivuotna-Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa, Kvænangen

6.2 Population growth and density inside/outside the eligible zones

6.2.1 Scheme 2007-2013

Zone	Population growth 1994-2004 (%)	Population growth 2002-2012 (%)	Share of population 2005	Share of population 2010	Periphery index (PI) 2013	Diff. PI national average	Population density	Growth in employment by workplace (%) 2002-2012 ²⁸
1	8	13.2	82.3	83.4	73.5	8.9	48.4	16.2
2	-4.3	-1.7	4.4	4.1	33.3	-50.6	3.5	1.3
3	-4.2	-2.8	2.1	1.9	27.1	-59.9	2.3	1.8
4	-4.3	-1	6.9	6.4	32.7	-51.5	5.1	6.2
4a	11.3	14.5	2.3	2.4	67.7	0.4	30.7	12.2
5	-5.1	0.5	2	1.9	34.6	-48.7	1.6	10.3
Norway	5.9	11	100	100	67.5	0	16.2	14.1
Scheme 2007-2013	-2.6	0.7	17.7	16.6	37.4	-44.6	3.7	5.9

6.2.2 Notified scheme

Zone	Population growth 1994-2004 (%)	Population growth 2002-2012 (%)	Share of population 2005	Share of population 2010	Periphery index (PI) 2013	Diff. PI national average	Population density	Growth in employment by workplace (%) 2002-2012 ²⁹
1	8.4	13.8	78.9	80.3	75	11.2	58.8	16.2
2	-3.4	-1.4	7.5	7	34.1	-49.5	4.7	1.3
3	-4.2	-2.9	2.4	2.2	26.4	-60.8	2.5	1.8

²⁷ Finnmark County is, in its entirety, in Zone 5.

²⁸ Figures by 4th quarter.

²⁹ Figures by 4th quarter.

4	-4.3	-1	6.9	6.4	32.7	-51.5	5.1	6.2
4a	11.3	14.5	2.3	2.4	67.7	0.4	30.7	12.2
5	-5.1	0.5	2	1.9	34.6	-48.7	1.6	10.3
Norway	5.9	11	100	100	67.5	0	16.2	14.1
Scheme 2014-2020	-2.5	0.4	21.1	19.7	36.9	-45.3	4.1	5.2

6.3 Aid intensities

- (26) For the purpose of levying the social security tax on employers, the Norwegian authorities have established different geographic zones with different tax rates. The full rate of 14.1 per cent will be charged in Zone 1 (as this zone is not covered by the scheme). Employers in the eligible areas (Zones 2, 3, 4, 4a and 5) will be eligible for lower tax rates (in percentages with corresponding aid intensities and number of municipalities) as follows:

Zone	Rate	Aid intensity	Number of municipalities
1	14.1	0	195
2	10.6	3.1	95
3	6.4	6.8	35
4	5.1	7.9	78
4a	7.9	5.4	2
5	0	12.4	26

6.4 Description of the notified zones

6.4.1 Zone 5

- (27) Zone 5 covers Norway's northernmost county, Finnmark, in its entirety, and seven adjacent municipalities in the neighbouring county of Troms.
- (28) According to the figures provided by the Norwegian authorities, the total population in the zone is about 93 000, which constitutes approximately 1.9 per cent of the Norwegian population. The population density is only 1.6 inhabitants per km².
- (29) Depopulation has been high over the last decades. The last ten years, the population growth has been close to zero.
- (30) The economic activity in the region has traditionally been based on natural resources. Fishing, fish processing and agriculture still dominate the economic activity in the region. In the municipalities Gamvik, Hasvik, Måsøy and Båtsfjord, more than 30% of the working population are employed in the fishing and fish processing sectors. 40% are employed in the public sector. Urban industries, such as trade and financial services, are underrepresented in the region.
- (31) Labour markets are small, and the capacity to restructure businesses is weak. The largest labour market in Zone 5 is Alta, with just above 10 000 employees. The two smallest labour markets, Berlevåg and Gamvik, each comprise less than 500 employees.
- (32) Internal distances in Zone 5 are considerable (the distance from the eastern to the western extremity of the zone is approximately 1 000 kilometres). Travel distances to markets outside the zone are even longer: Vadsø (the region's administrative centre) is

approximately 2 300 kilometres from Oslo. The distance from Vadsø to Alta is 443 kilometres by road. Other small centres in Northern Finland and Sweden are equally far away.

- (33) Zone 5 is the main home region of the Sami population in Norway. Out of the total population of 93 000, approximately 39 000 are of Sami origin. The Norwegian Sami Parliament (Sámediggi) is located in Karasjok.
- (34) Living conditions in the region are harsh, with temperatures below 0°C for approximately 200 days a year. Two months during the year the region is exposed to the polar night.
- (35) For these reasons, the Norwegian authorities have proposed to apply the highest aid intensity foreseen under the notified scheme in this part of the country.

6.4.2 Zone 4

- (36) Zone 4 consists of the part of Northern Norway that is not covered by Zone 5, as well as the remote parts of the region's adjacent area, consisting in Trøndelag's periphery and the peripheral island municipality of Smøla in Møre og Romsdal county. The zone comprises 76 municipalities. Zone 4 excludes Northern Norway's two main urban centres, Tromsø and Bodø (which comprises zone 4a).
- (37) Zone 4 has a population of approximately 315 000 inhabitants, which represents 6.4% of the Norwegian population. Compared to 2005, when the population of Zone 4 represented 6.9% of the total population in Norway, this is a reduction of 0.5%.
- (38) The main economic activities in this zone are also primary industries, such as agriculture, forestry, fishing and fish processing. Compared to the national average, the overall profitability of business and industry is low. Many workers are employed in the public sector: 14 municipalities have more than 40% of their workforce employed in public sector jobs.

6.4.3 Zone 4a

- (39) Zone 4a consists of the two main urban centres in Northern Norway: Tromsø and Bodø. Tromsø is the administrative centre of the county of Troms, and Bodø is the administrative centre of the county of Nordland. The two cities have a joint population of approximately 120 000 inhabitants - Tromsø has some 68 000 inhabitants and Bodø has approximately 48 000. The population of both municipalities is growing. However, the population of Zone 4, which surrounds these municipalities, is decreasing. According to the Norwegian authorities, Bodø and Tromsø are important engines for the economic development of the surrounding region in the sense that they provide employment opportunities and thus have the capacity to generate a momentum for development that the rest of Northern Norway lacks. The Norwegian authorities explain that the inclusion of Bodø and Tromsø is important because they are isolated towns located in areas in which there are no alternative urban centres that can offer the same services and labour opportunities.
- (40) The Norwegian authorities explain that only a smaller share (about 20%) of the people of the north who move to the south of Norway move back to their municipality of origin. Most of the people who do move back move to urban centres like Bodø and Tromsø. The Norwegian authorities therefore take the view that the few urban centres (such as Bodø and Tromsø) reduce the depopulation of the north. The Norwegian authorities further emphasise that the northern urban centres compete for immigrants with urban centres in the south.

- (41) On the basis of the above, the Norwegian authorities propose that Zone 4a should be considered to be eligible for aid under the scheme. However, the social security contribution rate for Zone 4a is set 2.8% higher than in the surrounding Zone 4.

6.4.4 Zone 3

- (42) Zone 3 consists of the outer periphery of Southern Norway, and mainly covers mountain areas. It comprises 35 municipalities with approximately 107 000 inhabitants in total. The largest municipality of zone 3, Oppdal, has less than 7 000 inhabitants. The municipalities are located further away from central markets in Southern Norway, than the municipalities in zone 2, both in terms of travel times and distances. Despite its relative proximity to central markets in comparison to Northern Norway, Zone 3 has over the last ten years suffered from depopulation by 2.9%³⁰.
- (43) The primary sector in Zone 3 is larger than in any other zone. The agriculture and forestry sectors dominate. Construction is also an important economic sector in Zone 3. Furthermore, 30% of the workforce is employed in the public sector at the municipal level.

6.4.5 Zone 2

- (44) Zone 2 consists of the remote areas in Southern Norway which are not covered by Zone 3.
- (45) It is comprised of 92 municipalities, of which only two, Kongsvinger and Kvinnherad, have more than 10 000 inhabitants each: 18 000 and 13 000 respectively. The population of Zone 2 has decreased over the last ten years by 1.4%³¹.
- (46) The predominant primary sectors in Zone 2 are agriculture and forestry. In addition, Zone 2 is the zone with the largest percentage of the workforce employed in manufacturing: 16.1% (compared to the national average of 12.6%). Employment in the public sector is also above the national average, and more than 30% of workers are employed by the municipal level of public administration.
- (47) Zone 2 marks the furthest geographical extent to which the notified scheme applies. The rest of Norway is not covered by the scheme. Therefore, the Norwegian authorities have notified the lowest aid intensity for Zone 2, corresponding to 3.1% of labour costs.

7. Fiscal effect of the reduced social security contributions

- (48) The Norwegian authorities estimate that the reduced social security contributions for all beneficiaries, undertakings engaged in economic activities, and entities that do not constitute “undertakings” within the meaning of Article 61 of the EEA Agreement, was estimated to amount to a forgone revenue of NOK 13 billion for 2013 (approximately EUR 1 777 million³²).
- (49) The Norwegian authorities estimate that for the year 2013, about NOK 6.85 billion (approximately EUR 936 million³³) of the reduction in social security contributions went to undertakings engaged in economic activities.

³⁰ See table in subsection 6.2.2 above.

³¹ See table in subsection 6.2.2 above.

³² Using the Authority’s EUR to NOK conversion rate for 2013 where EUR 1 = NOK 7.3175.

³³ Using the Authority’s EUR to NOK conversion rate for 2013 where EUR 1 = NOK 7.3175.

8. Cumulation

- (50) Aid under the scheme may be cumulated with other forms of aid. Aid for labour costs granted under any other scheme must take into account the aid granted under the scheme for regionally differentiated social security contributions. Reduced social security contributions cannot be cumulated with *de minimis* aid for labour costs. The aid recipients are required to give statements confirming that these rules are respected.

9. Duration

- (51) The duration of the scheme is from 1 July 2014 until 31 December 2020.

10. Transparency

- (52) The Norwegian authorities will, in accordance with point 135 of the RAG, set up a central website where they will publish the text of the notified aid scheme and its implementing provisions, as well as information on the granting authority, the individual beneficiaries, the amount per beneficiary³⁴ and the aid intensity.

11. Evaluation

- (53) The Norwegian authorities have committed to evaluate the scheme, in accordance with chapter 4 of the RAG.³⁵ The evaluation will be carried out by one or more external consultants or institutions. It will take place within 4 years from the date of this Decision.
- (54) The objective of an ex-post state aid policy evaluation is to identify the causal impact of the policy on the policy objective, while controlling for other things that may have an impact on the observed outcome, e.g. macroeconomic conditions or specific attributes of the firms receiving the aid.
- (55) The Norwegian authorities have explained that the objective of the differentiated social security contribution scheme is to prevent or reduce depopulation in already sparsely populated areas by lowering employment costs for companies located in these areas, with the expectation that this will stimulate the local labour markets and lead to increased job opportunities and employment.³⁶ The Norwegian authorities also recognise that the aid scheme may affect trade and competition within the internal market.
- (56) The goal of the evaluation is therefore to both (i) assess the scheme's impact on job opportunities and employment in the eligible regions, and whether the objective of preventing or reducing depopulation is achieved, as well as (ii) assess the effects on competition and trade.
- (57) As regards the scheme's impact on job opportunities and employment, the evaluation will use result indicators that measure the impact that lowering employment costs through differentiated social security contributions has on *inter alia*:

---

³⁴ Given that the aid will be granted as a tax exemption, the information on the individual beneficiaries and the amount per beneficiary will not be available until January in the year following the relevant fiscal year. The Norwegian authorities will impose a new reporting obligation from 1 January 2015. From that date onwards employers will have to report to the Norwegian tax authorities on a monthly basis. This change in reporting duties will lay the foundations for more frequent reporting on the aid granted under the scheme. The Norwegian authorities have committed to discuss amendments in the reporting routines with the Authority in the future.

³⁵ Event No 710094, updated notification dated 3.6.2014, section 17, page 50.

³⁶ Event No 710094, updated notification dated 3.6.2014, *i.a.* section 4, page 6.

- a. labour market participation rates;
  - b. employment growth (in both public and private sector);
  - c. wage formation and household disposable income;
  - d. industrial (sector) structure;
  - e. educational level of the work force; and
  - f. municipal and state finances.
- (58) The evaluation will analyse the scheme's effects on the labour market by geographical region and sector. Further, the evaluation will assess the impact of the scheme on both undertakings and employees, in order to determine who benefits from the scheme.
- (59) As regards potential effects on competition and trade, the Norwegian authorities have explained that the evaluation will seek, *inter alia*, to identify which sectors are exposed to international competition and trade; to identify whether the scheme's effect on competition and trade differs with respect to the size of the undertaking; to identify the criteria for assessing possible distortive effects on competition and trade, and – given these criteria – to assess the distortive effects on competition and trade.
- (60) Given the objective of identifying causal effects of the scheme, the fact that there has been variation both over time and between regions is advantageous from an identification perspective.³⁷ To evaluate the scheme, the Norwegian authorities propose to use both regional economic models and micro-econometric models. The Norwegian authorities have explained that the data needed for the evaluation will primarily be register data, which is available through various authorities – Statistics Norway. However, in order to make regional input/output analyses more relevant, it may also be necessary to collect transactions data from firms and possibly households.
- (61) The Norwegian authorities have proposed a multi-stage approach to the evaluation process.³⁸
- (62) The first stage is a feasibility study conducted by (a) researcher(s)/consultant(s) in cooperation with the Ministry of Finance, Ministry of Trade, Industry and Fisheries and Ministry of Local Government and Modernisation. This study will form the basis for a dialogue with researchers, consultants, statistical authorities and the ministries in order to further elaborate on issues regarding (*inter alia*) evaluation methodology and data needs. The Norwegian authorities will arrange a workshop on some or all of the various methodological approaches, and the Authority will be invited to participate in that workshop. Following this dialogue, the ministries will write the tender(s) and select the evaluator(s). This is the responsibility of the ministries, but the Authority will be consulted in the process, as may the expert(s) involved in the feasibility study.
- (63) A first draft(s) of the evaluation report(s) will be assessed by a reference group consisting of participants from the ministries as well as a peer review group which will be independent of the ministries and may consist of researchers from both national and foreign universities, colleges and Statistics Norway. They will offer their reasoned opinions to the evaluator(s), who will be given the opportunity to elaborate or improve parts of the evaluation based on this feedback. The sixth stage is to assess the results of the evaluation and consider possible changes to the scheme. In the seventh and the final stage, the Norwegian authorities will send the final evaluation report(s) to the Authority.

³⁷ See figure 1 in Appendix 1 to this Decision.

³⁸ See table 1, set out in Appendix 2 to this Decision, for an overview and timeline of this process.

12. Reporting and monitoring

- (64) The Norwegian authorities will submit annual reports on the scheme in line with RAG point 168.
- (65) In addition, and in accordance with point 169 of the RAG, the Norwegian authorities will report each individual aid exceeding EUR 3 million in the format set out in Annex IV to the RAG. The Norwegian authorities have given a commitment to present this information within 20 working days from the day on which the aid is granted.

II. ASSESSEMENT

1. The presence of state aid

(66) Article 61(1) of the EEA Agreement reads as follows:

“Save as otherwise provided in this Agreement, any aid granted by EC Member States, EFTA States or through State resources in any form whatsoever which distorts or threatens to distort competition by favouring certain undertakings or the production of certain goods shall, in so far as it affects trade between Contracting Parties, be incompatible with the functioning of this Agreement.”

(67) According to Article 61(1) of the EEA Agreement, as interpreted by the EFTA Court, a measure will constitute ‘state aid’ if four cumulative conditions are met: (i) there must be an intervention by the State or through State resources; (ii) that intervention must confer an advantage on the recipient; (iii) it must be liable to affect trade between EEA States; and (iv) it must distort or threaten to distort competition.

(68) At the outset the Authority notes firstly that the EFTA Court has concluded that the incarnation of the scheme which was assessed by the Authority in its Decision No 165/98/COL³⁹ involved state aid,⁴⁰ and secondly that the Authority has concluded that other incarnations of the scheme have involved state aid.⁴¹ It is the view of the Authority that there are no changes to the currently notified scheme justifying a different conclusion. Thus, in the following, the Authority briefly sets out the reasoning behind its position that the notified scheme involves state aid.

(69) The notified scheme involves a consumption of state resources by way of income foregone by the State with the application of reduced rates of social security contributions.

(70) The reduced social security contribution rates confer advantages on the eligible undertakings compared to ineligible undertakings.

(71) The aid scheme covers both the public and private sectors within the designated area. In this context, the Authority underlines that a measure will only constitute state aid in as far as it concerns an undertaking which carries out an economic activity, that is, an activity consisting of offering goods and services in competition on a given market⁴². The case-law defines undertaking as *“every entity engaged in an economic activity, regardless of the legal status of the entity and the way in which it is financed”*⁴³. Therefore, no state aid can be involved in non-economic activities, such as purely public administrative activities, or in compulsory social security activities. On the other hand, when a public authority engages in economic activities, and for that purpose has to be regarded as an undertaking, the state aid rules apply in full. For the purposes of this decision it is not necessary to precisely define which activities from public authorities are economic activities or not, as

³⁹ OJ L 327 3.12.1998 p. 1.

⁴⁰ Case E-6/98, *Norway v ESA* EFTA Ct Rep. [1999] p. 74.

⁴¹ See above Section I.2 of this Decision.

⁴² Joined Cases C-180/98 to C-184/98 *Pavlov and others* [2000] ECR I-6451, paragraph 75. Joined Cases E-4/10, E-6/10 and E-7/10 *The Principality of Liechtenstein, REASSUR Aktiengesellschaft and Swisscom RE Aktiengesellschaft v ESA* EFTA Ct. Rep [2011] p 22, paragraph 54

⁴³ Case C-41/90 *Höfner and Elser* [1991] ECR I-1979, paragraph 21.

the Authority assesses the scheme as such, and not individual grants of aid made under the scheme.⁴⁴

- (72) Only undertakings located in the areas and active in the sectors covered by the scheme benefit from the application of reduced rates for social security contributions. When these undertakings provide goods or services in competition with undertakings falling outside the scope of the scheme, the latter will benefit from an advantage compared to the former. Thus, competition between undertakings will be distorted.
- (73) The scheme covers a multitude of sectors in the designated area, such as (for example) mining and manufacturing, construction, wholesale and retail trade and telecommunications. In light of this, the Authority concludes that the scheme affects trade between the Contracting Parties to the EEA Agreement.
- (74) Since the conditions set out in Article 61(1) of the EEA Agreement are met, the notified scheme for regionally differentiated social security contributions 2014-2020 involves state aid.

2. Procedural requirements

- (75) Pursuant to Article 1(3) of Part I of Protocol 3, “the EFTA Surveillance Authority shall be informed, in sufficient time to enable it to submit its comments, of any plans to grant or alter aid (...). The State concerned shall not put its proposed measures into effect until the procedure has resulted in a final decision”.
- (76) By notifying the scheme on regionally differentiated social security contributions 2014-2020, the Norwegian authorities have respected their obligations pursuant to Article 1(3) of Part I of Protocol 3.

3. Compatibility of the aid

3.1 Scope of circle of beneficiaries

- (77) On the basis of the information presented in chapters I.5.2 and I.5.3 of this decision, the Authority is satisfied that the Norwegian authorities have limited the circle of beneficiaries in compliance with chapter 1.1 of the RAG.

3.2 Geographical scope – very sparsely populated areas

- (78) The notified measure represents an “operating aid” scheme in that the aid, granted in the form of reductions in social security contributions, is aimed at reducing current expenditure, that is not related to an initial investment, for eligible undertakings.⁴⁵
- (79) Operating aid may be considered compatible if it aims to prevent or reduce depopulation in “very sparsely populated areas”.⁴⁶ In Norway, “very sparsely populated areas” are Statistical regions at level 2 with less than 8 inhabitants per km² (based on Eurostat data on population density for 2010) or parts of such Statistical regions designated by Norway in accordance with the third sentence of point 149 of the RAG,⁴⁷ which reads as follows: “For very sparsely populated areas, an EFTA State may designate parts of Statistical regions at level 2 (...) with less than 8 inhabitants per km² or other smaller contiguous

⁴⁴ Case E-6/98, cited above, paragraph 57.

⁴⁵ Point 20(p) of the RAG.

⁴⁶ Point 16 of the RAG.

⁴⁷ Point 20(x) of the RAG.

areas to those Statistical regions, provided that the areas designated have less than 8 inhabitants per km² and that their designation does not exceed the specific allocation of “c” coverage referred to in paragraph 142”. The “c” coverage referred to in paragraph 142 is 25.51%.

- (80) Norway has seven Statistical regions at level 2. Of those seven, two have less than 8 inhabitants per km²; firstly, the Northern Norway region, which encompasses the three counties of Nordland, Troms and Finnmark, and secondly, the Hedmark and Oppland region, which encompasses the two counties having those names.
- (81) In accordance with the principle set out in the third sentence of point 149 of the RAG, the Norwegian authorities have designated areas contiguous to the two regions of Northern Norway and Hedmark and Oppland, as very sparsely populated areas. These areas have less than 8 inhabitants per km² and the designated area as a whole has a 19.75%⁴⁸ “c” coverage. Thus, the areas designated by the Norwegian authorities qualify as very sparsely populated areas within the meaning of the RAG.

3.3 The principles of assessment

- (82) In point 26 of the RAG, the Authority has clarified that it intends to assess the compatibility of regional aid with the functioning of the EEA Agreement on the basis of the following factors:
- a) objective of common interest;
  - b) need for state intervention;
  - c) appropriateness;
  - d) incentive effect;
  - e) proportionality;
  - f) avoidance of undue negative effects on competition and trade between EEA States, and
  - g) transparency.
- (83) Additionally, the RAG provides that regional operating aid may be acceptable in certain very limited, well-identified cases where the obstacles that the areas may encounter in attracting or maintaining economic activity may be so severe or permanent that investment aid alone may not be sufficient to allow the development of the areas.⁴⁹ Operating aid will not be regarded as compatible with the internal market unless it is awarded to tackle specific or permanent handicaps faced by undertakings in disadvantaged regions.⁵⁰
- (84) In the following, the Authority assesses the compatibility of the scheme on the basis of these criteria.

3.4 Objective of common interest

- (85) In order for the notified scheme to be compatible with the functioning of the EEA Agreement it has to aim at an objective of common interest, in accordance with its Article 61(3)(c). The primary objective of regional aid is to reduce the development gap between the different regions of the EEA.⁵¹ Operating aid schemes will promote the development of disadvantaged areas only if the challenges facing these areas are clearly identified in

⁴⁸ This figure is rounded off to 19.7% in the table in chapter I.6.2.2 of this Decision, 19.75%.

⁴⁹ Point 6 of the RAG.

⁵⁰ Point 16 of the RAG.

⁵¹ Point 30 of the RAG.

advance.⁵² The obstacles to attracting or maintaining economic activity may be so severe or permanent that investment aid is not sufficient to allow the development of those areas.⁵³ To demonstrate the compatibility of the operating aid to prevent or reduce depopulation in very sparsely populated areas, the Norwegian authorities must demonstrate the risk of depopulation of the relevant area in the absence of operating aid.⁵⁴

- (86) The Norwegian authorities aim to preserve the distinct features of the settlement pattern in Norway.⁵⁵ The aim is to utilise human and natural resources throughout the country, in order to create the greatest possible national prosperity, to ensure equal living conditions and to offer everyone the freedom to settle wherever they choose. The notified scheme aims at stimulating the labour market. This is in line with the common objective of European regional policy – the support of job creation, competitiveness, economic growth, improved quality of life and sustainable development.
- (87) According to the Norwegian authorities, the labour market is the most important factor influencing people's choice of where to live.⁵⁶ The Norwegian Institute for Urban and Regional Research (NIBR) has analysed individual and household decisions on migration and non-migration (i.e. not moving from one place to another) ("the NIBR Report").⁵⁷ NIBR concludes that an employment possibility is the most influential factor on a person's choice of where to take up residence.
- (88) According to the Norwegian authorities, the NIBR Report demonstrates that young people are primarily motivated by education and job opportunities when they move to larger cities.⁵⁸ As much as 42% of all migrants explain that their change of residence is due to their change of jobs.
- (89) Young people migrate to cities and central areas. The Norwegian authorities refer to a study that compared two groups of people, the first born in the years 1950-1954, the second born in the years 1965-1969 (the Sørлие Study).⁵⁹ The study shows that more and more people attend higher education. Compared to the first cohort, fewer people in the second group migrate back to peripheral areas. In the view of the Norwegian authorities, this indicates that the migration loss from peripheral areas to more central areas is increasing.
- (90) The Norwegian authorities explain that the depopulation of the notified eligible area is a constant challenge.⁶⁰ Indeed, from the early 1980s until the 2000s the population of the eligible areas decreased. The total population of the covered area has increased slightly the last five years, but that increase is substantially lower than in other parts of Norway. The Norwegian authorities refer to the increase in immigration as an explanation of the increase in population in the eligible area. The Sørлие Study indicates that the internal migration continues. Thus, the tendency of young people to move to cities and central areas, and not to return to the designated areas, remains unchanged. The Norwegian authorities explain that the internal migration trends are less volatile than the immigration

⁵² Point 41 of the RAG.

⁵³ Point 41 of the RAG.

⁵⁴ Point 43 of the RAG.

⁵⁵ Event No 710094, updated notification dated 6.2.2014, section 9, page 11.

⁵⁶ Event No 710094, updated notification dated 3.6.2014, section 9, page 11.

⁵⁷ NIBR Report 22/2012 Kjetil Sørлие, Marit Aure and Bjørg Langseth *Hvorfor flytte? Hvorfor bli boende? Bo- og flyttemotiver de første årene på 2000-tallet*. (In Norwegian only).

⁵⁸ Event No 710094, updated notification dated 3.6.2014, section 9, page 12.

⁵⁹ Kjetil Sørлие (2010) *Bosetning, flytting og regional utvikling* Chapter 20 in *Det norske samfunn* (6th edition). Ivar Frønes and Lise Kjølrsrød (editors). Gyldendal norsk forlag.

⁶⁰ Event No 710094, updated notification dated 3.6.2014, section 9 page 12..

trends.⁶¹ Thus, in order to maintain a stable population in the designated areas, the Norwegian authorities argue that aid is still needed to stimulate employment opportunities in the designated areas. On this basis, the Norwegian authorities argue that the notified measure aims at an objective of common interest.⁶²

- (91) On the basis of the material provided in the notification, the Authority concludes that the notified measure, by alleviating the cost of employment in disadvantaged areas, aims at a regional policy objective of common European interest.

3.5 Need for state intervention

- (92) In order to assess whether state aid is necessary to achieve the objective of common interest, it is necessary first to diagnose the problem to be addressed.⁶³ State aid should be targeted towards situations where aid can bring about a material improvement that the market cannot deliver itself.⁶⁴
- (93) The Norwegian authorities explain that there has been a 5.2% growth in employment by workplace over the last ten years in the eligible area. In the same period the ineligible area has seen a growth of 16.2%. On the basis of a report from Cappelen and Stambøl,⁶⁵ the Norwegian authorities argue that the difference in employment growth would be even greater in the absence of the aid. According to the estimates of Cappelen and Stambøl, the eligible area would have close to 50 000 fewer inhabitants without the aid.
- (94) The eligible area has seen a slight population growth in the most recent years, 0.4% in the period 2002-2012. This growth is marginal compared to the general population growth in Norway in that period (11%) and the population growth in the ineligible area (13.8%).
- (95) In order to investigate the issue more closely, the Norwegian authorities have elaborated on the demographic forces driving population developments.
- (96) Net natural growth (the difference between births and deaths) has been a major contributor in the ineligible areas. In the last 10 years, the eligible area has had longer periods with more deaths than births. The current economic climate has had an appreciable effect on population developments in Norway. The Norwegian authorities have explained that net internal migration activity from the eligible areas to ineligible areas in times of economic growth is substantial, whereas internal migration activity tends to slow down in times of recession (due to the general deceleration of the labour market). In addition, the Norwegian authorities have explained that the economic recession in the Eurozone has contributed to an increase in net external immigration into Norway (including into the eligible areas). According to the Norwegian authorities, these elements explain the modest population growth in the eligible areas.
- (97) The Norwegian authorities take the view that the modest population growth seen in the eligible areas does not mean that there is no longer a need for state intervention. The Norwegian authorities stress that it is unclear whether the eligible areas will continue to have a positive net external migration. This depends on the economic development of Norway and the EU. According to the Norwegian authorities, internal migration from the

⁶¹ Event No 710094, updated notification dated 3.6.2014, section 10, page 17.

⁶² Event No 710094, updated notification dated 3.6.2014, section 9, page 15.

⁶³ Point 44 of the RAG.

⁶⁴ Points 26(b) and 44 of the RAG.

⁶⁵ Cappelen and Stambøl *Virksomheter av å fjerne regionale forskjeller i arbeidsgiveravgiften og noen mulige tiltak* (2003).

eligible areas to the ineligible areas will outweigh external immigration to eligible areas in the long term. The Norwegian authorities have supported this forecast with historical data.

- (98) On the basis of the above, the Norwegian authorities argue that there is a continued need for state intervention to reduce or prevent depopulation in the eligible areas.
- (99) The Authority has assessed the information provided by the Norwegian authorities, and has, on this basis, concluded that there is a need for state intervention to reduce or prevent depopulation in the eligible areas.

3.6 Appropriateness

- (100) The proposed aid measure must be an appropriate policy instrument to address the objective of common interest.⁶⁶ An aid measure will not be considered compatible if other, less distortive, policy instruments or other less distortive types of aid instrument make it possible to achieve the same positive contribution to regional development.⁶⁷
- (101) In that regard, the Norwegian authorities must demonstrate that the aid is appropriate to achieve the objective of the scheme for the problems that the aid is intended to address.⁶⁸
- (102) The Norwegian authorities have explained that the eligible area is characterised by a narrow industrial base and a high level of dependence on public sector employment. The scheme aims at stimulating the labour market, which is the single most important factor influencing where people choose to live. The scheme is designed to promote employment in the eligible area in the least distortive way possible. The lower contribution rates are directly linked to gross salary payments in the designated areas. Thus, the measure is directly linked to actual employment costs.
- (103) According to the Norwegian authorities, other aid measures would be less efficient or insufficient to promote employment in the eligible areas.
- (104) The Norwegian authorities argue that investment aid would be less effective as it tends to favour capital intensive industries. Rather than primarily lacking risk capital, the eligible areas lack profitable investment projects. Operating aid directly connected to employment cost is a more targeted tool to stimulate employment. Investment aid would only indirectly favour labour by stimulating increased production volumes, and thus have more uncertain effects on employment in the eligible areas.
- (105) The Norwegian authorities furthermore stress that whilst investment or operating aid granted only to new enterprises to be established in the eligible areas could stimulate new establishments that would otherwise not exist, such a measure, restricted to new enterprises, would not alleviate the long-term challenges faced by the industries in the eligible areas.
- (106) In the view of the Norwegian authorities, increased investment in infrastructure will generally not sufficiently stimulate employment in sparsely populated areas. Investment in infrastructure will generally be far more costly than in densely populated areas because of the nature of the terrain, the remoteness of the location and the small number of people served by the investment in each region, combined with the economies of scale of such investments.

---

⁶⁶ Points 26(c) and 47 of the RAG.

⁶⁷ Point 47 of the RAG.

⁶⁸ Point 52 of the RAG.

- (107) The Authority has assessed the information provided by the Norwegian authorities, and has, on this basis, concluded that the proposed reduction in social security contributions is an appropriate policy instrument to reduce or prevent depopulation in the eligible areas.

3.7 Incentive effect

- (108) Regional aid can only be found to be compatible with the internal market if it has an incentive effect.⁶⁹ An incentive effect is present when the aid changes the behaviour of an undertaking in such a way that it engages in additional activity which it would not carry out without the aid, or which it would carry out in a restricted or different manner.⁷⁰
- (109) For operating aid schemes, the incentive effect of the aid will be considered to be present if it is likely that, in the absence of aid, the level of economic activity in the area or region concerned would be significantly reduced due to the problems that the aid is intended to address.⁷¹ The Authority will therefore take the view that the aid induces additional economic activity in the eligible areas only if the Norwegian authorities have demonstrated the existence and substantial nature of those problems in the area concerned.
- (110) The scheme reduces labour costs in the eligible areas. In general, a reduction in labour costs gives an incentive to increase employment. In this sense, the scheme favours labour over capital intensive industries. Provided that the regional differences in tax rates are expected to be maintained for a longer period of time, employers will take the lower labour costs in the eligible areas into account when determining the location of their businesses, method of production and number of employees. In this way, the subsidies linked to labour costs will prevent or reduce depopulation by stimulating employment in the eligible areas. The Norwegian authorities furthermore stress that continuation of the scheme will contribute to maintain the expectations of the employers and thus contribute to the stabilisation of employment in the eligible area.
- (111) According to the Norwegian authorities, the incentive effect of the scheme is best illustrated by comparing the actual situation where various incarnations of the scheme has been in place since 1975 until today (apart from the years 2004-2007), with a counterfactual scenario in which there was no differentiated social security contribution scheme. In that regard, the Norwegian authorities point to a study that argues that 63% of the companies in Zone 5 (2000 of 3200 companies) would operate at a loss if the social security rate were to be raised from 0% to 14.1%.⁷² As the undertakings cannot operate at a loss in the long term, costs would have to be cut. Labour costs would be among the cut costs. Hence, it is reasonable to consider that employment would decrease in the counterfactual scenario. The same could be said of the other zones, although the aid intensities are lower. In that regard, the Norwegian authorities refer to empirical studies that have analysed the effects of the lower social security contributions and have found that the reduction in social security contributions has a significant impact on employment.⁷³ One study concluded that a reduction in the social security contribution by 1% increases employment by 1%.
- (112) The Authority notes that, given its design as a gradual tax exemption scheme and its broad reach, it is not possible to precisely assess the incentive effect of the scheme on a company-by-company level. The Authority is nevertheless satisfied that the scheme does

---

⁶⁹ Point 56 of the RAG.

⁷⁰ Points 26(d) and 56 of the RAG.

⁷¹ Point 71 of the RAG.

⁷² Norut and Menon *Tiltakssonen for Finnmark og Nord-Troms* (2012).

⁷³ Report from Hervik and Rye (2014) with further references to the studies.

incentivise undertakings situated in the eligible area to hire more people than they otherwise would in the absence of the aid. On the basis of the information, studies and reports provided by the Norwegian authorities, the Authority shares the view that the level of economic activity in the eligible area would be significantly reduced without the aid. Therefore, the Authority concludes that the scheme has incentive effect.

3.8 Proportionality

- (113) The aid granted under the scheme must be limited to the minimum needed to induce the additional investment or activity in the area concerned.⁷⁴ Thus, the Norwegian authorities must demonstrate that the level of aid is proportionate to the problems that the aid is intended to address.⁷⁵ In particular, the following conditions must be fulfilled:
- a) The aid must be determined in relation to a predefined set of eligible costs that are fully attributable to the problems that the aid is intended to address, as demonstrated by the Norwegian authorities;
  - b) The aid must be limited to a certain proportion of those predefined sets of eligible costs and must not exceed those costs
  - c) The aid amount per beneficiary must be proportional to the level of the problems actually experienced by the beneficiary.⁷⁶
- (114) With regard to a) and b), the Authority notes that aid granted under the scheme is directly connected to the eligible undertakings' cost of labour. Although the annual expenditures under the scheme will be considerable (in the range of NOK 6.85 billion per year) and covers nearly all sectors of the Norwegian economy, the scheme is restricted to giving a fixed reduction in the social security contributions. The aid is, in other words, confined to compensate for a single cost: the cost of employment. The aid is limited to a certain proportion of that cost in accordance with the table set out in paragraph (26) above. Thus the aid is determined in relation to a predefined eligible cost (the cost of employment) which is fully attributable to the problems that the aid is intended to address (prevent or reduce depopulation by stimulating undertakings to hire people). Furthermore, the aid is limited to a certain proportion of the eligible cost (a reduction from the standard 14.1% in social security contribution to a percentage in the range of 10.6% - 0%, depending on the zone). As the aid is directly linked to the cost of employment in the form of a tax exemption, the aid cannot exceed the eligible cost.
- (115) With regard to c), the Authority notes that the eligible areas have a population density of 4.1 inhabitants per km², which is well below the RAG threshold of 8 inhabitants per km². The aid levels, as set out in the table in paragraph (26) above, are lower than the aid intensities allowed for most types of aid.
- (116) The Norwegian authorities have divided the eligible areas into five geographical zones with different aid intensities, reflecting the disparity of the problems in the different zones. Thus, the scheme aims at addressing the problem of depopulation in low populated areas in a way which is proportionate to the specific socio-economic difficulties of each zone.
- (117) On the basis of the above, the Authority concludes that the scheme concerning regionally differentiated social security contributions is proportionate to its aim, which is to prevent or reduce depopulation in the least populated regions, and will not affect trade to an extent contrary to the interest of the Contracting Parties to the EEA Agreement.

---

⁷⁴ Points 26(e) and 73 of the RAG.

⁷⁵ Point 104 of the RAG.

⁷⁶ Point 105 of the RAG.

3.9 Avoidance of undue negative effects on competition and trade between EEA States

- (118) The negative effects of aid must be sufficiently limited, so that the overall balance of the measure is positive.⁷⁷
- (119) The Authority notes that the aid intensities are not excessive in relation to the objective of preventing depopulation in the designated areas. Moreover, the regional differentiation of the reduced social security contributions is designed to promote employment and settlement in the least distortive way possible. In that regard, the Authority notes that the scheme is open on a non-discriminatory basis on the same terms to all undertakings established in the designated areas.
- (120) According to the Norwegian authorities, most undertakings receiving aid under the scheme will be offering services locally. Their view is that the effects on trade and distortions of competition therefore will be minimal.
- (121) The Authority has assessed the information provided by the Norwegian authorities, and has, on this basis, concluded that the notified measure avoids undue negative effects on competition and trade.

3.10 Transparency

- (122) In order to be compatible with the functioning of the EEA Agreement, the notified scheme must meet certain transparency standards. The EEA States, the Authority, economic operators and the public must have easy access to all relevant acts and to pertinent information about the aid awarded thereunder.⁷⁸
- (123) In keeping with this, the Norwegian authorities will, in accordance with point 135 of the RAG, set up a central website where they will publish the text of the notified aid scheme and its implementing provisions, as well as information on the granting authority, the individual beneficiaries, the amount per beneficiary and the aid intensity. This information will be available for the general public without restrictions for at least 10 years.
- (124) Furthermore, the Norwegian authorities have committed to have an evaluation of the scheme conducted by an independent expert as described in chapter I.11, which they have committed to make public.
- (125) On the basis of the above, the Authority concludes that the notified scheme meets the transparency requirements of the RAG.

4. *Ex post* evaluation

- (126) The Norwegian authorities have committed to have an evaluation of the scheme, conducted by an independent expert, as described in chapter I.11 above, which they have committed to make public, in line with point 138 of the RAG.
- (127) As a starting point, the Authority recalls that the objective of the evaluation has two parts; firstly the evaluation should attempt to identify the causal impact of the policy on the direct policy objective of preventing or reducing depopulation in sparsely populated areas. The evaluation should assess the incentive effect of the aid and to what extent it changes

---

⁷⁷ Point 26(f) and 106 of the RAG.

⁷⁸ Point 26(g) of the RAG.

the behaviour of firms (and employees). Secondly the evaluation should assess the impact of the scheme on trade and competition within the internal market.

- (128) The effects of the scheme on both the incentives of the recipients and on competition and trade, will differ across undertakings, sectors and regions. The evaluation must to a necessary extent take into account regional differences, sector differences as well as relevant differences for individual aid recipients under the scheme.
- (129) For the sectoral differences, the evaluation should address the question of whether the aid scheme is proportional; i.e. whether the reduced social security contribution rates in the different zones have the necessary incentive effect.
- (130) It is essential that the evaluation assesses sectors differently to the extent that there are relevant differences between sectors. In assessing sectors it is important that this is done in a consistent manner (i.e. following for example the NACE code or similar national classification system) and at a sufficiently disaggregated level in order to capture potentially relevant differences.
- (131) The sector assessment must use as a starting point specific goods or services as opposed to for instance assessing the service sector as such. Moreover, the evaluation should be sufficiently detailed to cover the fact that there may be relevant differences, both as regards incentive effect and effect on competition and trade, between aid recipients belonging to one and the same sector.
- (132) It is also relevant to take into account whether certain undertaking or sectors locate in the assisted regions for reasons other than the lower social security tax; *inter alia* because they provide local services or because they utilise natural resources which are fixed to a particular location. Moreover, whether they are bound to the region or not for such reasons, there may also be other factors suggesting that certain undertakings or sectors do not employ more people as a consequence of the aid measure. This may depend on the specific product or service produced, firm size and the relative labour intensity of the economic activity in question.

The Authority further notes that the evaluation should in particular focus on sectors where the potential distortions to competition and trade could be particularly high, such as in the energy industries covered by the scheme. The Authority will, for any possible prolongation of the scheme, take the results of the evaluation into account when assessing the appropriateness of the aid instrument in the sectors where potential distortions are particularly high, in line with point 55 of the RAG.

- (133) In line with point 137 of the RAG, the implementation of the scheme will be reviewed during the scheme's lifetime and the evaluation will be submitted to the Authority in sufficient time in order for it to assess the possible prolongation of the aid scheme upon expiry.

5. Conclusion

- (134) In the Authority's view, the notified aid scheme for regionally differentiated social security contributions 2014-2020 covers only areas falling under the definition of very sparsely populated areas.
- (135) Furthermore, the Norwegian authorities have justified that the scheme addresses an objective of common interest, that there is a need for state intervention, that the reduction in social security contributions is an appropriate policy instrument, that it has an incentive

effect, is proportionate, that undue negative effects on competition are avoided and that the implementation of the scheme will be sufficiently transparent.

- (136) On this basis, the Authority considers that the scheme on regionally differentiated social security contributions 2014-2020 which the Norwegian authorities are planning to implement is compatible with the functioning of the EEA Agreement within the meaning of Article 61(3)(c) of the EEA Agreement.
- (137) The Norwegian authorities are reminded that all plans to modify this scheme must be notified to the Authority.

HAS ADOPTED THIS DECISION:

Article 1

The aid scheme for regionally differentiated social security contributions 2014-2020, as notified in a complete manner on 3 June 2014, is compatible with the functioning of the EEA Agreement.

Article 2

The implementation of the measure is authorised accordingly.

Article 3

This Decision is addressed to the Kingdom of Norway.

Article 4

Only the English language version of this decision is authentic.

Decision made in Brussels, on 18 June 2014.

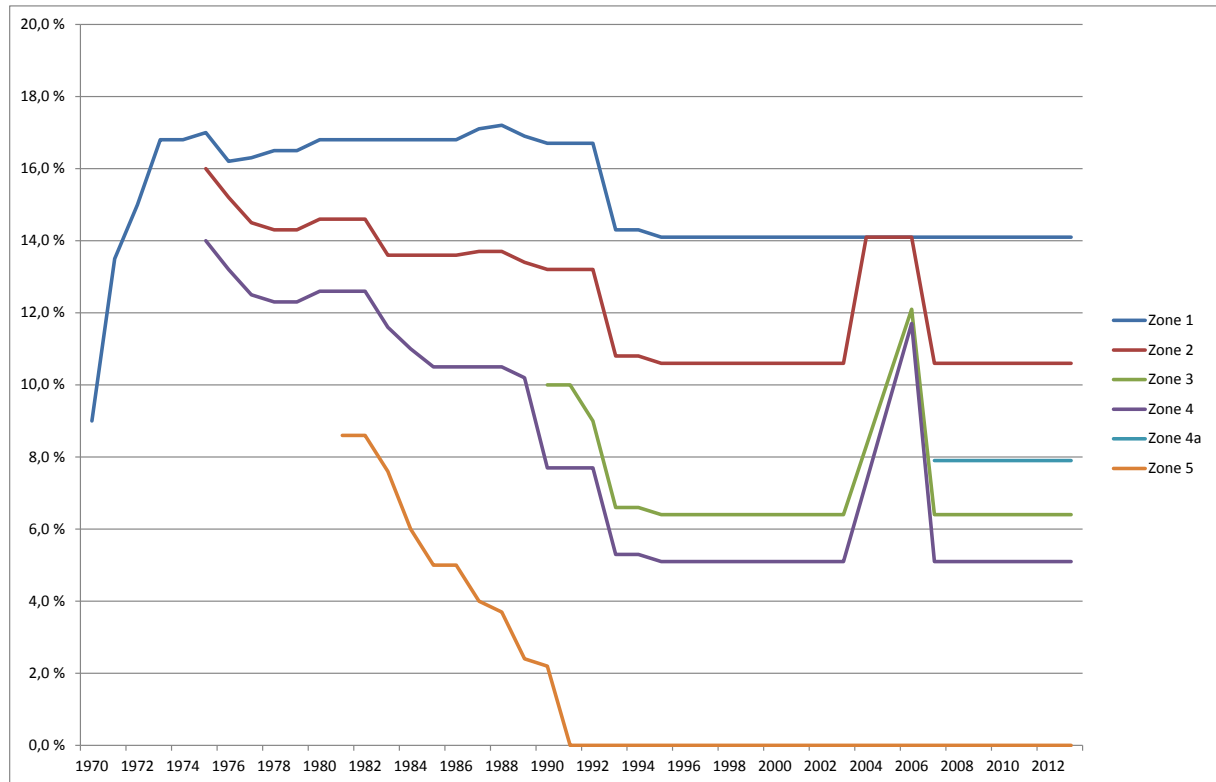
For the EFTA Surveillance Authority

Oda Helen Sletnes
President

Frank Büchel
College Member

Appendix 1

Figure 1. Development in payroll taxes for different zones 1970-2013

Appendix 2

Table 1: Timeline for the evaluation plan

Stage	Responsibility and participation	Deadlines
Stage 1 – the feasibility study	The ministries , assigned researcher	First quarter 2015
Stage 2 – the dialogue	The ministries , author of the feasibility study, open invitation for research institutions, evaluation environments	Second quarter 2015
Stage 3 – the tender and selection of the evaluator(s)	The ministries , the Authority	By the end of 2015
Stage 4 – the evaluation period, first draft	The evaluator(s) , the reference group, the peer review group	By the end of 2017/first quarter of 2018
Stage 5 – the assessment of the evaluation and further works/adjustments to the evaluation(s), Final version of the evaluation	The peer review group , the reference group and the evaluator(s)	Second half of 2018
Stage 6 – Assessing the results of the evaluation(s)	The ministries	Second half of 2018
Stage 7 – Deadline for the evaluation – official deliverance to the Authority	The ministries	December 31 st , 2018